

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับงานวิจัยนี้มี แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่หนึ่ง กล่าวถึงลักษณะและธรรมชาติของนิสิตนักศึกษา ตอนที่สอง กล่าวถึงประเภทของนิสิตนักศึกษา ตอนที่สาม กล่าวถึงองค์ประกอบลักษณะนิสิตศึกษากันต่าง ๆ ตอนที่สี่ กล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะนิสิตนักศึกษา ทั้งงานวิจัยในต่างประเทศ และในประเทศ

ลักษณะและธรรมชาติของนิสิตนักศึกษา

วัยของผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษาหรือที่เรียกว่า นิสิตนักศึกษานั้น เริ่มตั้งแต่อายุ 17-18 เป็นต้นไป จนถึงอายุ 21-22 ปี การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาช่วงสำคัญ เพราะช่วงของการศึกษาจะครอบคลุมตั้งแต่การเริ่มต้นการเป็นผู้ใหญ่ และช่วงของการพัฒนาการเป็นผู้ใหญ่จนถึงความเป็นผู้ใหญ่เต็มที่ (ไพฑูริย์ สันตารัตน์ 2524 : 39) ในระยะวัยที่กำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ บุคคลในวัยนี้มักจะมีอารมณ์อ่อนไหว ในขณะเดียวกันก็มีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองสิ่งแปลกใหม่ มีความคิดคำนึงค่อนข้างเพี้ยน และพร้อมที่จะยอมรับอุดมการณ์ที่ตนเชื่อถือ ในทางจิตวิทยาวัยนี้เป็นวัยที่นิสิตกำลังแสวงหาเอกลักษณ์ (Identity) ของตนเอง โดยเฉพาะนิสิตที่มีสติปัญญาสูงกว่านิสิตทั่วไป การปฏิบัติตัวของนิสิตเหล่านี้จึงมีลักษณะพิเศษ ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ หรือระเบียบมหาวิทยาลัยรวมทั้งประเพณีของสังคม การที่มหาวิทยาลัยจะหวังให้นิสิตคอยฟังคำสั่งจากผู้ใหญ่ หรือจะให้นิสิตรู้จักยับยั้งชั่งใจคิดเช่นผู้ใหญ่ย่อมเป็นไปไม่ได้ การปฏิบัติของมหาวิทยาลัยจะต้องสร้างความสอดคล้องกับสภาวะทางจิตใจของนิสิต เพื่อเปิดโอกาสให้ได้พัฒนาอารมณ์และบุคลิกภาพของตนอย่างสมบูรณ์ (ทองเวียน ธรรมชกุล 2525 : 34) และจากการประชุมวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ไพฑูริย์ สันตารัตน์, บรรณาธิการ 2524 : 8-9)

ในหัวข้อลักษณะและธรรมชาติของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ใ้แบ่งลักษณะและธรรมชาติของนักศึกษาออกเป็น

1. แบ่งตามพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
  - 1.1 นักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและฐานะดี
  - 1.2 นักศึกษาคณะส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและยากจน
  - 1.3 นักศึกษาเกษตรส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและยากจน
2. แบ่งตามพื้นฐานทางจิตวิทยา
  - 2.1 การพัฒนาการค้นร่างกายของนักศึกษาในระดันี้ จะมีความพร้อมช่วยเหลือตนเองได้
  - 2.2 ก้านจิตใจ มีนิสัยอยากรู้อยากเห็น แต่การเรียนการสอนยังไม่เอื้ออำนวยในการแสดงออกมากนัก นอกจากนั้นนักศึกษาระดันี้ จะชอบการมีส่วนร่วมมีแรงจูงใจสูงและอุดมคติสูง
  - 2.3 ก้านสติปัญญา มีสติปัญญาฉลาด และฉลาดปานกลาง ส่วนนักศึกษาคณะมีสติปัญญาระดักลางส่วนใหญ่
  - 2.4 พัฒนาการทางค่านิยม จะชอบการรวมกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสารกัน
  - 2.5 พัฒนาคูณลักษณะ เป็นไปตามค่านิยมของกลุ่มและเป็นไปตามภูมิภาค เช่น ชาวใต้มักมีความกล้า เป็นคน นอกจากนั้น นักศึกษาระดันี้มักไม่ค่อยมีความคิดริเริ่ม
  - 2.6 การปรับตัว เป็นไปตามค่านิยมและมักมีปัญหาในเรื่องการปรับตัว

สำหรับลักษณะการเรียนของนักศึกษานั้น มีลักษณะเฉื่อยชา รอรับอย่างเดียวเป็นส่วนใหญ่ เรียนเพื่อเกรด ต้องการจบเร็ว ๆ การเรียนเป็นงานประกอบเพราะชอบทำกิจกรรม

นอกจากนี้ยังได้มีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของนิสิตในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ทบวงมหาวิทยาลัย 2518 อ้างจาก ไพฑูริย์ สันลาวัณ 2524 : 39-40) พบว่า ผู้เรียนในมหาวิทยาลัยกว่าครึ่งเป็นผู้ที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่าประชาชนโดยทั่วไป กล่าวคือ ร้อยละ 50 มาจากครอบครัวที่มีคามารคามอาชีพค้าขาย

หรือมีธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 20 มาจากครอบครัวที่มีความร่ำรวยหรือมีอาชีพรับราชการ มีเพียง ร้อยละ 5-7 เท่านั้น ที่มีความร่ำรวยอาชีพเกษตรกรรม และนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะมี ภูมิฐานะเดิมอยู่ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ส่วนน้อย ร้อยละ 7.30 เป็นผู้มีฐานะเดิม จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านทัศนคติและค่านิยม (ไพฑูริย์ สันถาวรค์ 2524 : 43) นิสิตนักศึกษาจะมีทัศนคติและค่านิยมที่ติดตนเอง เพื่อน สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย และ สังคมเป็นไปในทางที่ดีเป็นส่วนใหญ่ นิสิตนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยกับความตั้งใจ ตื่นเต้น ตื่นเต้น ตื่นใจ แต่มักจะเปลี่ยนไปในปีต่อ ๆ ส่วนในค่านิยมธรรมชาติและจริยธรรมนั้น นิสิตนักศึกษา ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ยึดถือค่านิยมที่เป็นมาตรฐานของสังคมสูงทศวรรษ สำหรับค่านิยมความสนใจ ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนในมหาวิทยาลัยของประเทศอุตสาหกรรมจะให้ความสนใจ น้อยกว่าประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่ง กิลเลสปี และ อัลพอร์ต (Gillespie and Allport, อ้างจาก ไพฑูริย์ สันถาวรค์ 2524 : 44) โต้สรุปว่า นิสิตนักศึกษาในประเทศอุตสาหกรรม มักคำนึงถึงความสุขสบายเหมาะสมทางครอบครัว ความสมบูรณ์ทางวัตถุ ในขณะที่ประเทศที่ กำลังพัฒนาอาจจะทำอะไรให้แก่ประเทศบ้าง เช่น การแก้ปัญหาความยากจน หรือการ ยกมาตรฐานของชีวิต

ประเภทของนิสิตนักศึกษา

ส่วนใหญ่ของนิสิตมีพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจแตกต่างกันมาก่อน ถึงแม้ว่าจะได้รับ อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยเดียวกัน ก็ยังคงบุคลิกภาพในลักษณะที่แตกต่างกันเช่นเดิม ทำให้เกิดประเภทหรือกลุ่มหลากหลายของนิสิตนักศึกษา ซึ่ง เบอร์ตัน อาร์ คลาร์ก (Burton R. Clark, อ้างจาก ไพฑูริย์ สันถาวรค์ 2525 : 197) ได้แบ่งลักษณะวัฒนธรรมของนักศึกษา ที่สัมพันธ์กับการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยออกเป็น 4 ลักษณะในการแบ่งของ Clark ได้อาศัย พื้นฐาน 2 แนวทาง คือ แนวทางของความคิดหรือปัญหาเป็นหลัก โดยพวกที่เน้นสถาบันมาก คือ พวกวิชาการ และกิจกรรมในขณะที่พวกเน้นสถาบันไม่มากนัก ได้แก่ พวกกลุ่มก้าวหน้า และกลุ่มอาชีพ เมื่อรวม 2 แนวทางเข้าแล้วจะได้กลุ่มนิสิตนักศึกษา 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มวิชาการ (Academic Subculture) เป็นนิสิตที่เห็นว่าชีวิต มหาวิทยาลัยต้องเป็นไปเพื่อการเรียน ความสนใจพวกนี้จะอยู่กับวิชาการ รายงาน เกรด และ

ความหวังที่จะได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไป ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้ผูกพันกับห้องเรียน ห้องสมุด และสถาบันของตนเองอย่างมาก

2. กลุ่มก้าวหน้า (Non - conformist Subculture) เป็นกลุ่มนิสิต นักศึกษาที่สงสัย และไม่เชื่อในค่านิยมและแบบแผน พฤติกรรมที่เป็นอยู่มีความคิดเป็นอิสระของตนเอง มีแนวโน้มที่จะต่อต้านสถาบัน ต้องการสร้างสรรค์สังคมที่เป็นอยู่ให้ดีขึ้น ความรู้ และความคิดมาจากนอกมหาวิทยาลัย

3. กลุ่มกิจกรรม (Collegiate Subculture) กลุ่มนี้ไม่สนใจการเรียน และตำรา ในขณะที่เดียวกันก็ไม่สนใจสังคมและความคิด แต่สนใจในกิจกรรมการศึกษา สันทนาการ และบันเทิง เน้นอยู่กับสถาบันในฐานะที่เป็นส่วนทำกิจกรรมดังกล่าว

4. กลุ่มอาชีพ (Vocational Subculture) เป็นกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่สนใจเรียนเพื่อให้ตนเองจบไปประกอบอาชีพได้เป็นหลักสำคัญ ไม่สนใจกับความคิดความอ่านอย่างแท้จริง ไม่สนใจกับกิจกรรมทุกประเภท ไม่ผูกพันกับสถานศึกษามากนัก ห้องเรียน ฆรรค์กุล (ห้องเรียน ฆรรค์กุล, 2525 : 39-40) ได้แบ่งนิสิตนักศึกษาออกเป็น 3 พวก คือ พวกเรียนอย่างเดียว นิสิตพวกนี้จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับการศึกษาเล่าเรียน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมนิตินแต่ประการใด มักอยู่ในห้องสมุดตลอดเวลา การศึกษาในมหาวิทยาลัย คือ การอุทิศตนให้ตำรา และคำสอนจากครูอาจารย์ พวกที่สอง คือ พวกที่ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับกิจกรรม นิสิตพวกนี้จะเข้าไปเป็นผู้นำต่าง ๆ ในองค์กรและชมรมของนิสิต นิสิตพวกนี้จะคิดว่าการศึกษาเล่าเรียนที่แท้จริงมีใช้อยู่ในตำราและการสอนของครูอาจารย์ แต่จะเกิดจากการที่ตนเอง ประสบการณ์ด้วยตนเอง พวกที่สาม ได้แก่ นิสิตที่เกินสายกลาง คือ ทั้งศึกษาเล่าเรียน จากตำรา จากคำสอนของครูอาจารย์ และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิต เมื่อพิจารณาต่างประเด็นออกไปจะพบว่า นิวคอมบ์ และคณะ (Newcomb and Others, อ้างจาก สุชาติ มัสโอติ 2528 : 19) ได้ศึกษาชนิกและวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษา วิทยาลัยเบเนดิกติน โดยได้จำแนกนักศึกษาออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. พวกที่มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Individualists) นิสิต พวกนี้มองตนเองว่าคนมีสติปัญญาสูง มีทุกสิ่งทุกอย่างเหนือผู้อื่น โดยทั่วไปแล้วยึดถือความคิดของตนเอง มีความคิดเป็นเสรีนิยม มีศิลปะคิดว่าตนเองมีความแตกต่างจากคนอื่น ไม่สนใจใคร มีเหตุผลเป็นของตนเอง ซึ่งอาจไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ทำอะไรตามความพอใจของตนเอง มีความสามารถสูง มองคนอื่นว่าโง่กว่าตน มีความคิดสร้างสรรค์เป็นตัวของตัวเอง

2. พวกศึกษิก (The Scholars) พวกนี้เป็นผู้มีความเป็นเอกัตบุคคลาคำ คือ ไม่กล้าทำอะไรเป็นตัวของตัวเอง มีสติปัญญาสูง ฉลาด สนใจกับการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เป็นคนมีเหตุผล รู้จักการวิเคราะห์ แต่เป็นคนที่สังคมแทบไม่สนใจ

3. พวกไม่ระเบียบระเบียบ (The Wild Ones) มีความเป็นตัวของตัวเอง สูงแต่ไม่ค่อยฉลาด มีความเป็นอิสระ ค่อนข้างอนุรักษนิยม ไม่ชอบทำงานหนัก ทำอะไรความพอใจ ไม่สนใจวิชาการ ไม่ระเบียบ สนใจแต่ความสนุกสนาน ชอบงานรื่นเริง ทำตนเด่นอยู่เสมอ เป็นคนหลงตนเอง

4. พวกฝักใฝ่ในการเมือง (Political Activist) เป็นพวกที่มีวิสัยทัศน์ ของนักปฏิรูป (Civic-minded Reformist) ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการเมืองในระดับมหาวิทยาลัย หรือการเมืองระดับประเทศ สนใจงานสาธารณประโยชน์ ศึกษาคอประชาชน (Public Affairs) ปกป้องสิทธิมนุษยชน

5. พวกกลุ่มสังคม (Social Group) มีความเป็นตัวของตัวเองต่ำ สติปัญญาต่ำ สนใจแต่เฉพาะเรื่องของสังคม สนใจเรื่องสนุกสนาน ไม่สนใจงานวิชาการ ชอบมีนักกับเพื่อนต่างเพศ

6. พวกผู้นำ (Leaders) เป็นพวกที่สนใจเรื่องของการบริหารสถาบันที่ตนเองอยู่ สนใจการบริหารองค์การนิสิต (Student Government) มักจะเข้าไปมีตำแหน่งในองค์กรหรือกณนิสิต ลักษณะที่เห็นได้ชัด คือ เป็นผู้รอบรู้ และชอบจัดการในกิจการทั้งปวง

สำหรับนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย ได้มีการกล่าวถึงและจำแนกนิสิตนักศึกษาเป็นประเภทต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะการ เรียนและความมุ่งหมายในการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เป็นเกณฑ์ประกอบในการพิจารณาการแบ่งประเภทของนักศึกษา ทั้งนี้คือ

ประเภทของนิสิตนักศึกษาอาจจะแบ่งได้หลายประเภทแล้วแต่ผู้เขียนจะกำหนดขึ้น ดังนี้ สรรเสริญ อุทัยเฉลิม (2514 : 183-184) ได้แบ่งประเภทนิสิตนักศึกษาไทยออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้คือ

1. ประเภทมาเรียนเพื่อหาความรู้แต่เพียงอย่างเดียว ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม สังคมภายนอก เป็นพหุชนทั้งสอง

2. ประเภทมาเรียนเพื่อแสวงหาความรู้ เพื่อตนเองและสังคม พวกนี้ จะต่างกับพวกแรก เขาจะศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม ใช้เวลาว่างออกไปทำเพื่อประโยชน์ ช่วยเหลือสังคมให้ดีขึ้น

3. ประเภทแสวงหาแนวความคิดใหม่ พวกนี้ได้ชื่อว่าเป็นพวกหัวก้าวหน้า ไม่ยอมหยุดนิ่ง พยายามหาความรู้ใหม่ชอบแสดงออก แสดงความคิดใหม่ ๆ แปลก ๆ พวกนี้ได้ชื่อว่า "ปัญญาชน" พวกนี้ถ้าได้รับการเอาใจใส่จากอาจารย์ช่วยชี้แนะแนวทางให้ข้อคิดที่ถูกต้อง ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของคนพวกนี้ จะทำให้กลุ่มมีชนวนกลุ่มอื่น ๆ ได้ เพราะถือเป็นพวก ก้าวหน้าหรือกลุ่มปฏิวัติ

สำหรับเดือนใจ ชิวภักดิ์ (2516 : 110-111) อาจจะมีความเห็นแตกต่าง กันออกไปไต่แบ่งนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. นิสิตนักศึกษาที่เข้ามาต้องการเรียน ไต่แก่ นิสิตนักศึกษาที่เลือกเข้ามาเรียนในคณะ และมหาวิทยาลัยที่ชอบและชอบเข้าได้ หรือพวกที่สอบเข้าเรียนในคณะที่ไม่ชอบ แต่มีความต้องการที่จะเรียน นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ เมื่อเข้ามาเรียนแล้วจะตั้งใจเรียน ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่มหาวิทยาลัยวางไว้มีความกระตือรือร้นในการศึกษา เพราะมีแรงจูงใจ คือต้องการจะไต่ปริญญาตรี

2. นิสิตนักศึกษาที่เข้ามาเพราะความจำเป็น ไต่แก่ พวกที่เข้ามาหาวิทยาลัย โดยเป็นความรู้สึกของตน ซึ่งอาจจะจำเป็นเพราะถูกบังคับ ถูกกดดันจากญาติพี่น้องบังคับให้เรียน คณะที่ไม่ชอบ เพราะเป็นคณะที่พ่อแม่เคยเรียนหรือเป็นคณะที่หางานหาง่าย ถ้าไม่เรียนพ่อแม่ ไม่พอใจ ไม่ให้เงินค่าใช้จ่าย เป็นต้น นิสิตนักศึกษาของไทยส่วนมากต้องพึ่งเงินค่าใช้จ่าย ในเรื่องการศึกษาจากครอบครัว จะไม่ทำงานในขณะที่เรียน นอกจากนี้ยังรวมถึงนิสิตนักศึกษา ที่เลือกเรียนตามเพื่อน เมื่อเข้าไต่แล้วไม่ชอบเรียนในคณะที่สอบไต่ นิสิตนักศึกษาประเภทนี้เมื่อ เข้ามาเรียน บางครั้งก็สร้างปัญหาใหม่หาวิทยาลัย ไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ไม่ตั้งใจเรียน (Never Learn) ไม่เกิดการเรียนรู

หลังนิสิตนักศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญ ดังที่ บุวันชัย จงกตณี (2525 : 21-22)

ได้กล่าวถึงพลังของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทยในหนังสือ "การบริหารงานบริการและกิจการ นักศึกษาระดับอุดมศึกษา" ว่า พลังและธรรมชาติของเด็กหนุ่มสาวในวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียน อยู่ในสถานบันอุดมศึกษามีความหลากหลาย ซึ่งอาจจำแนกไต่เป็น 7 ลักษณะ

1. ต้องการชีวิตเสรี อยากรู้ชีวิตอย่างมีความสุขแบบอิสระในทุก ๆ ด้าน ใช้ความรู้สึกส่วนตัวเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจความถูกต้อง ต้องการแสดงออกให้สังคมยอมรับว่าเขาเป็นผู้นับและมีประสบการณ์ในทุก ๆ สิ่งที่ยิ่งใหญ่รับผิดชอบอยู่

2. ต่อต้านผู้ยิ่งใหญ่ มีความรู้สึกว่าคนในสังคมยอมรับสิทธิและความเสมอภาคเท่าเทียมกัน และจะต้องไม่มีการแบ่งชนชั้นขึ้นในสังคม ทุกคนควรจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาททางการเมืองและการปกครอง

3. พวกกำลังลัทธิความเสมอภาคต่อต้านการรวมอำนาจและการระบอบกษัตริย์อำนาจของฝ่ายบริหารโดยไม่ชอบด้วยเหตุผล

4. พวกต่อต้านคัมภีร์ เชื่อกันดั่งมันอยู่กับความกึกก้องของตนเองและเห็นว่า เป็นสิ่งที่ถูกของเสมอ

5. ศูนย์พัฒนาประชาชน มีความมุ่งหวังอย่างแรงกล้าที่จะให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันเพื่อปรับปรุงสังคม โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดกับชุมชน ในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนในสังคมด้วย

6. ความบริสุทธิ์ทางศีลธรรม มีความภาคภูมิใจในสถาบันการศึกษาของตนเอง ต้องการให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันทางศีลธรรม เพื่อจะได้มีส่วนเข้าไปแก้ไขปัญหาสภาพเลวร้ายของสังคม

7. ต่อต้านสถาบัน หากจัดตั้งสถาบันขึ้นต่ออุดมการณ์ และแนวสัจจะของสังคมและไม่สามารถให้หลักเหตุผลเข้าไปอธิบายให้เป็นที่เข้าใจได้ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกต่อต้านทั้งในและนอกรูปแบบ

การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย เป็นกระบวนการที่สำคัญ ดังที่ ไพฑูริย์ สนิลาวัฒน์ (2527 : 1-13) ได้วิจัย เรื่อง "รูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อการศึกษาลักษณะการใช้ชีวิตของนิสิตตามลักษณะกลุ่มต่าง ๆ 7 กลุ่ม คือ กลุ่มกิจกรรม กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มอาชีพ และศึกษาเปรียบเทียบโดยจำแนกตามเพศ สมฤทธิผลทางการเรียน ชั้นปี หลักสูตร สาขาวิชา อาชีพบิดา และคณะที่ศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตมีแนวโน้มในลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มก้าวหน้าสูงที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนกลุ่มที่นิสิตนักศึกษาไม่สนใจในแนวโน้มที่สุด คือ กลุ่มเก็บตัว

2. จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม พบว่า กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง คือ กลุ่มก้าวหน้ากับกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการกับกลุ่มวิชาชีพ กลุ่มก้าวหน้ากับกลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มกิจกรรมกับกลุ่มสมาคม กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ คือ กลุ่มเก็บตัวกับกลุ่มสมาคม กลุ่มเก็บตัวกับกลุ่มกิจกรรม กลุ่มสมาคมกับกลุ่มวิชาการ

3. นิสิตหญิงมีลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มวิชาการ และกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ สูงกว่า นิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีลักษณะการใช้ชีวิตต่างกัน โดยกลุ่มเก็บตัว ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มวิชาการ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

5. นิสิตนักศึกษาต่างระดับชั้นมีลักษณะการใช้ชีวิตต่างกัน โดยกลุ่มกิจกรรม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และกลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

6. นิสิตนักศึกษาในต่างหลักสูตรมีลักษณะการใช้ชีวิตกลุ่มกิจกรรม กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

7. นิสิตนักศึกษาในต่างสาขาวิชา มีลักษณะการใช้ชีวิตกลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

8. นิสิตที่มีคาบวิชาที่แตกต่างกันมีลักษณะการใช้ชีวิตกลุ่มสมาคมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

9. นิสิตนักศึกษาในคณะต่างกัน มีลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ กลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มกิจกรรม ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

นอกจากนี้ ประกอบ คูปรัน (ประกอบ คูปรัน และชิคารัน บุนนุษ 2528 : 7-8) ได้แบ่งประเภทนิสิตนักศึกษาไทย ดังนี้

1. สนใจใฝ่รู้ (Intellectual)
2. เล็งดูวิชาการ (Academic)
3. การงานเป็นหลัก (Vocational)

4. แด็กคัมสังคัม (Social Political Activists)
5. สร้างสมคุณธรรม - ศาสนา (Religious Moralists)
6. ใฝ่หาความสนุก (Fun Seekers, Collegious)
7. ผู้ก่อกำเนิดประสาณสังคัม (Constructivists)
8. สร้างสมตนเอง (Individualists)
9. นักเลงหัวไม้ (Anti Social Youths)
10. พวกไม่เอาไหนเลย (Apathetic Youth, Political)
11. พวกเหินเฉิดเบียด (Alienated Youth)

องค์ประกอบลักษณะนิสิตนักศึกษา

นิสิตนักศึกษา คือ ผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มีบทบาทในการผลิตกำลังคนในระบอบที่ท้องไร่สมองและความสามารถพิเศษ เพื่อไปพัฒนาประเทศ (วัลลภา เทพหัสดินฯ 2523 : 1) และ วิจิตร ศรีสอน (2518 : 11-12) ได้ให้ความเห็นว่า สถาบันอุดมศึกษายังคงเน้นการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคน คือ Manpower Development และออกจะละเลยการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นคน คือ Manhood Development อยู่มาก หลักสูตรของคณะวิชาต่างๆ จึงกว้างไว้แคบๆ มุ่งความรู้และความชำนาญเฉพาะอย่างจนกระทั่งบางสถานการณ บางสถาบัน ทำให้บัณฑิตขาดทัศนความรู้ที่กว้างขวางพอที่จะเข้าใจคนอื่น และความเข้มแข็งทางสังคม มหาวิทยาลัยควรจะวางจุดมุ่งหมายที่ผสมผสานการศึกษาเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพ ความสามารถในทางปัญญาของบุคคลควบคู่ไปกับการศึกษา เพื่อให้บัณฑิตมีความสามารถในการประกอบอาชีพ และทำงานในอาชีพนั้นๆ ด้วย ควรจะให้ความสำคัญเพื่อพัฒนาความเป็นคน (Manhood) ควบคู่กันไปกับการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคน (Manpower) เพื่อสังคมจะได้มีบัณฑิตที่เป็นศึกษิต (Educated man) ซึ่งพระองค์เจ้าวิริยดิษฐ์ (น.ม.ส.) ได้ทรงนิพนธ์เป็นคำประพันธ์ชื่อศึกษิต โดยที่ท่านแปลมาจากหนังสือเล่มหนึ่งซึ่งให้หัวชื่อว่า ข้อทดสอบสำหรับปัญญาชน (Test of Educated man) เพื่อจะวัดดูว่าใครเป็นปัญญาชนหรือไม่ มีหลักทั้ง 6 ที่จะวัดคือ หลักที่ 1 มีความสามารถในการใช้ภาษา คือ Correct Use of Language

หลักที่ 2 Good Manner มีกิริยามารยาทดี หลักที่ 3 Good Taste มีรสนิยมสูง
 หลักที่ 4 Reflection มีความคิดไตร่ตรองก่อนที่จะตัดสินใจ หลักที่ 5 Growth มีความเจริญงอกงามไม่อยู่กับที่ หลักที่ 6 Power to translate thought to concise action มีความสามารถในการแปลความคิดออกเป็นการกระทำ ซึ่ง น.ม.ส. ได้ประพันธ์ไว้เป็นกลอนอย่างน่าฟังว่า

หลักที่หนึ่งศึกษาวิชาสาร	ย่อมชำนาญแนวนัยใช้ภาษา
พูดก็เนียนเขียนก็แนบแบบวาจา	ไม่ว่า บ้า ๆ ภาษาคน ๆ
หลักที่สองสาทจาร เป็นญาณยึก	ความประพฤติดีงามอร่ามผล
คำรามันสติญาสง่าทน	ถองถลกลความเป็นเยนทะเลแมน ๆ
หลักที่สาม good taste มีเลิศไซ	ถ้าแปลได้ตรงเนงก็เก่งแสน
กุ่มรสสศสอากไม่ขาดแคลน	เปรียบเหมือนแว่นส่องสว่างกระจ่างแท้ ๆ
หลักที่สี่รูทรงให้ถองเที่ยง	ทั้งความเอียงความตรงบ่งให้แท้
ความทันทันพดลันใสแฉนแฉ	มีเบาแฉฉนใจก็ไตร่ตรอง ๆ
หลักที่ห้าอกไม่หยุกไม่สุคเคียบ	เพียรกระเถิบสารพรมันสมอง
รู้ไม่พ้ออยู่เป็นนิตย์ก็คจจะลอง	คำเนนคลองปัญญาวิชาการ ๆ
หลักที่หกแปลความคิดประคิษฐ์ให้	เป็นความทำขึ้นได้โดยนัยประสาน
ทั้งความรู้ความคิดพิศดาร	คิดไม่นานทำไต่กัจจใจคิก
เชื่อว่าลักษณะทั้งหกยกเป็นหลัก	เพื่อประจักษ์ใจสำนึกเป็นศิษย์ค
Educated man แสนโสภิต	ชวลิตปัญญาวิชาชาว

ลักษณะนิสัยนักศึกษาชั้นการใช้ภาษา ✓

ในฐานะที่เป็นนิสิตนักศึกษาไทยอยู่บนแผ่นดินคนไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้และเข้าใจในภาษาไทยได้เป็นอย่างดี และใช้ได้อย่างถูกต้อง ประจักษ์ ประภาพิทยากร (2514 : 30-34) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาว่า ภาษาเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง เพราะวัฒนธรรมต่าง ๆ จะยืนยงงอกงามอยู่ได้ก็ด้วยภาษา เพราะภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกของสังคม นอกจากภาษาเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งแล้ว ภาษายังเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสิ่งที่ทำให้ความเป็นชาติดำรงอยู่ได้ ซึ่ง มล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2513 : 4-25)

ได้กล่าวว่า ภาษาเป็นสิ่งที่ดำรงชาติได้ค้ำอย่างหนึ่ง ประวัติศาสตร์ได้แสดงให้เห็นว่า อนุรักษ์ภาษาของคนไว้ได้ ถึงจะตกเป็นเมืองขึ้นหรืออาณานิคมของชาติอื่นก็ศตวรรษก็ยังรักษาความเป็นตนเองอยู่ได้ และรัฐประณีย์ นาคทรพ (2514 : 1) ได้ให้ความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวหัวใจคนทั้งชาติ และเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยด้วยกัน เราสามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการหาความรู้และรวบรวมความรู้ได้ตลอดชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน นอกจากนี้ รองรัตน์ อิศรภักดี และ เทือก กุสุมา ณ อยุธยา (2513 : 3) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ก็ต้องอาศัยภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเรียน นอกจากนี้วิชาภาษาไทยมีส่วนสำคัญในการเรียนวิชาอื่น ๆ อีก ไม่ว่าจะเป็นวิชาสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิชาอื่น ๆ ก็จำเป็นต้องใช้ภาษาไทยทั้งสิ้น ดังนั้นนักศึกษาควรจะได้มีความรู้ความเข้าใจในภาษาไทย และสามารถใช้ภาษาไทยได้ดีไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่าน หรือการเขียนภาษาไทย ถ้ากรใช้ภาษาใช้ได้ดีย่อมจะเป็นทางลัดนำไปสู่ความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน การประกอบอาชีพและการเข้าสมาคมกับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี

ลักษณะนิสิตนักศึกษาค่านิรียมารยาท

จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525 : 100) ให้ความหมาย นิรียมารยาท ว่าหมายถึง ความประพฤติหรืออาการที่แสดงออก ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม และเป็นที่ยอมรับของสังคม ในการประพฤติหรือปฏิบัติตนนั้นควรประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมแก่สถานะ ตำแหน่งหน้าที่ กาลเทศะ และบุคคล นิรียมารยาทเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อกัน นิรียมารยาทอันดีงามที่นิสิตนักศึกษาพึงมีและพึงประพฤติปฏิบัติ ได้แก่

1. การมีบุคลิกที่สุภาพอ่อนน้อมต่อบุคคลทั่วไป
2. การแสดงกตัญญูแก่เวทียศผู้มีพระคุณ อันได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง และครูอาจารย์ เป็นต้น
3. การมีสัมมาคารวะต่อผู้ที่ควรแก่การเคารพ อันได้แก่ ผู้มีอาวุโสกว่า ไม่เฉพาะครูอาจารย์ของมหาวิทยาลัย
4. การรู้จักวางตน รู้จักสำรวมกาย วาจา ใจ ในที่สมควร เช่น ห้องเรียน หอประชุม ที่สาธารณะ เป็นต้น

5. การช่วยเหลือและให้เกียรติแก่ผู้อื่นมากกว่าทุกโอกาส
  6. การแสดงน้ำใจนักกีฬา และไม่แสดงการเสียศีล เหยาะเหยียดถากถาง หรือกระทำการใดอันจะนำมาสู่การแตกราว การเข้าใจผิดต่อกันโดยเค็ดชวาค
  7. การพูดจาต่อกันด้วยถ้อยคำที่อ่อนหวานไพเราะ
  8. การแสดงความ "มีน้ำใจ" ต่อผู้อื่น แสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ความควรแก่วิธี
9. การแสดงความ "ขอบคุณ" เมื่อได้รับความเอื้ออาทรจากผู้อื่น และรู้จักกล่าว "ขออภัย หรือ ขอโทษ" จนเป็นนิสัย เมื่อรับกานผู้อื่น
  10. การไม่คิดเบียดเบียนหรือเอาเปรียบผู้อื่นหรือเพื่อนฝูง
  11. นิสิตนักศึกษาชายพึงปฏิบัติตนเยี่ยงสุภาพบุรุษในทุกโอกาส นิสิตนักศึกษาหญิงจะต้องสำนึกในคุณค่าและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นกุลสตรีไทยอย่างยิ่ง
  12. ควรแต่งกายตามระเบียบของมหาวิทยาลัยและแต่งกายให้เรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ และสอดคล้องตามคคิของบัญญัติอาชน
  13. ควรช่วยกันรักษาความสะอาดในบริเวณมหาวิทยาลัย
  14. ควรรู้จักใช้และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสมบัติของส่วนรวมให้อยู่ในสภาพดี และคงทนถาวร
  15. ควรรักษาเกียรติภูมิ และศักดิ์ศรีของนิสิตนักศึกษา เช่น เอาใจใส่ การศึกษาเล่าเรียน ร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เข้าร่วมการประชุมชมรมไทยสมัครสมาชิกให้ห่างไกลจากอบายมุข และสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง
- ฉะนั้น นิสิตนักศึกษาควรจะได้พยายามปรับตัวให้รู้จักกาลเทศะ รู้จักบุคคล มีความเห็นอกเห็นใจ มีความเกรงใจ และรู้จักละเอียดใจ เพื่อจะได้เป็นผูมีความประพฤติ และกิริยามารยาทอันดีงาม ซึ่งเปรียบประดุจอาวุธประจำกายอันทรงคุณค่ากว่าอาวุธใด ๆ ทั้งสิ้น การมีความประพฤติและกิริยามารยาทอันดีงาม นอกจากจะเป็นที่ชมเชยและชื่นชมแก่ผู้พบเห็นแล้ว ยังเป็นใบเบิกทางไปสู่ความสำเร็จในการเข้าสังคมให้แก่ นิสิตนักศึกษา ซึ่งต่อไปจะเป็นบัณฑิตอีกด้วย

ลักษณะนิสัยนักศึกษาคำนรสนิยม

จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525 : 669)

ให้ความหมาย รสนิยม ว่าหมายถึง ความนิยมชมชอบที่ตนใฝ่ปฏิบัติ ซึ่งรสนิยม เป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมที่บุคคลยอมรับและยึดถือปฏิบัติอยู่เป็นประจำ อันจะมีผลต่อการกำหนด พฤติกรรม และท่าทีของบุคคล แต่ละบุคคลนั้นจะมีความนิยมชมชอบ หรือมีรสนิยมที่แตกต่างกันไป วชิรฐา บัณฑิต (2528) ได้กล่าวว่า คนที่มีรสนิยมที่ไม่จำเป็นจะต้องใช้ของแพง แต่ควรมี ความพอเหมาะพอควร ตัวอย่างของรสนิยม ได้แก่ รสนิยมในการฟังเพลง บางคนชอบฟัง เพลงลูกทุ่ง บางคนชอบฟังเพลงลูกกรุง บางคนชอบฟังเพลงสากล บางคนชอบฟังเพลงบรรเลง หรือในเรื่งรสนิยมการแต่งกาย บางคนชอบแต่งกายสีเรียบ ๆ บางคนชอบแต่งกายสีฉูดฉาด บางคนนำแฟชั่น บางคนตามแฟชั่น บางคนไม่สนใจแฟชั่น และรสนิยมในการเลือกซื้อสิ่งของ บางคนมีรสนิยมชอบใช้ของจากต่างประเทศ บางคนมีรสนิยมในสินค้าไทยประเภทเมคอินไทยแลนด์ ก็ใช้แต่สินค้าไทย เป็นต้น

ในเรื่องของความนิยมชมชอบหรือรสนิยม เป็นเรื่องความพึงพอใจของแต่ละ บุคคล แต่ถึงอย่างไรก็ตามนิสัยนักศึกษานี้ฐานะที่จะเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินภารกิจของ ประเทศต่อไปในอนาคตควรจะได้ตระหนัก และปรับปรุงรสนิยมไปในทางที่ดีและเป็นที่ยอมรับ ของบุคคลโดยทั่วไป เพื่อจะได้เป็นบัณฑิตที่เป็นศึกษาคานที่ น.ม.ส. ได้ประทับใจไว้

ลักษณะนิสัยนักศึกษาคานความมีเหตุผล

จากรายงานสรุปการสัมมนา เรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตตามความคาดหวังของ ผู้ใช้และผู้สอน ณ ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ฝ่ายวิชาการ 2525 : 25) ได้มีการระดมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งภาครัฐและเอกชน คุณลักษณะของบัณฑิตตามความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประการหนึ่งก็คือ สามารถเรียนรู้และเข้าใจวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ โดยวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ และใช้วิจารณ์อย่าง

ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษานั้น ย่อมต้องปะทะสังสรรค์กับบุคคล สิ่งแวดล้อม และปัญหาต่าง ๆ มากมาย นับตั้งแต่ปัญหาเล็กน้อยจนกระทั่งถึงปัญหาใหญ่โต ทั้งปัญหาการเรียน ปัญหาส่วนตัว ปัญหาการทำงาน การดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล มีวิจารณ์อย่างมีเหตุผล

วชิรฐา บัณฑิต (2528) ได้กล่าวว่า เป็นบัณฑิตทั้งที่ ต้องมีวิจารณ์ญาณ รู้จักวินิจฉัยวิเคราะห์ การที่จะเชื่อสิ่งใดจะต้องหาข้อมูล และศึกษาวิจารณ์ไตร่ตรองให้ถ้วนถี่ก่อนที่จะตัดสินใจ

ลักษณะนิสัยนักศึกษาค้นการใฝ่รู้

จากปณิธานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป้าหมายหนึ่งก็คือการปลูกฝังให้นัก เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ ซึ่ง ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (อัครสาเนา : 2-7) ได้ให้ความคิดเห็น ว่า โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์มีความใฝ่รู้และความอยากรู้อยากเห็นมาแต่กำเนิด มีความเอาใจใส่ และพยายามหาความเข้าใจสิ่งแวดล้อม คือความหมาย ไร้ความคิด และพัฒนาสมองให้โตมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ซึ่งมนุษย์จะมีศักยภาพที่จะแสวงหาความรู้ ความใฝ่รู้ และความอยากรู้อยากเห็น จะค่อย ๆ จางหายไปและเหลืออยู่ในลักษณะที่ต่างจากธรรมชาติมาก เพราะเด็กจะเข้าสู่กฎ ระเบียบ และค่านิยมของสังคมมากขึ้น พฤติกรรมที่แสดงออกจะถูกร่างเงี่ยนไขมากขึ้น ทำให้ ต้องทำตามความต้องการของสังคม และเป็นไปตามกฎเกณฑ์ ตาราง หรือระเบียบแบบแผน มากขึ้น จนทำให้เกิดการสกัดกั้นการแสดงออกในด้านต่าง ๆ รวมทั้งธรรมชาติของการใฝ่รู้ด้วย ซึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนสามารถจะช่วยกระตุ้นธรรมชาติค่านการใฝ่รู้ของ ผู้เรียนให้เกิดขึ้นได้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เรียกร้องความสนใจและแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนเสมอ ครูควรสอนให้เด็กคิดเป็น คือ คิดอย่างริเริ่ม คิดโดย ไร้เหตุผล และครูจะต้องรู้จักและเข้าใจพื้นฐานและธรรมชาติของผู้เรียนและจะต้องเข้าใจ ถึงปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนเรียนได้สำเร็จด้วย โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ในทางพุทธศาสนา ซึ่ง ได้แก่ ฉันทะ คือ ความชอบ วิริยะ คือ ความเพียรที่เกิดจากความชอบ จิตตะ คือ ความมีจิตใจผูกพันเอาใจใส่และสนใจอย่างสม่ำเสมอ วิมังสา คือ ความใคร่ครวญ ตรีตรองก่อนนำเอาไปใช้ ถ้าเด็กเกิดความรักในวิชาที่เรียนหรือในสิ่งที่ตนทำ ความเพียร และการใคร่ครวญก็จะตามมา และการใฝ่รู้ก็จะเกิดขึ้นในตัวเด็ก และ ประโชติ เพลิงวิทยา (2525 : 27) ได้กล่าวว่า การศึกษาในระดัของมหาวิทยาลัยในเรื่องการใฝ่รู้ของบัณฑิตมาก ซึ่งเป็นเรื่องถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วชิรฐา บัณฑิต (2528) ที่กล่าวว่า นิสิต นักศึกษาควรมีความใฝ่รู้ในสรรพวิชา แสวงหาความรู้ไม่หยุดยั้ง ใ้รู้จักใฝ่หาความรู้ทุกวัน ให้ขยันอ่าน ขยันหาข้อมูล ขยันฟัง เพราะปัจจุบันมีสื่อมวลชน (mass media) มากมาย

ลักษณะนิเทศด้านการนำความรู้ไปใช้

การนำความรู้ไปใช้ของนิสิตเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ดังที่ พรชูลี อักษรอำรุง (2525 : 206-208) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา มักจะเน้นการพัฒนาทางสติปัญญา และการเรียนรู้โดยอาศัยภาษาเป็นสื่อ

การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม (Bloom) จำแนกออกเป็น

1. การเรียนรู้ทางปัญญา (Cognitive domain)
2. การเรียนรู้ทางจิต (Affective domain)
3. การเรียนรู้ทางฝึกปฏิบัติ (Psychomotor)

การเรียนรู้ทางปัญญาจะไข่มากที่สุดในระดับอุดมศึกษา การเรียนรู้ทางปัญญา มีหลายประเภท กาเยน (Gagne) ได้จำแนกออกเป็น 8 ประเภท ตามลำดับความยากง่าย โดยที่เป็นลักษณะพัฒนาการสะสม การเรียนรู้ประเภทที่ต่ำกว่าจำเป็นต้องเกิดขึ้นก่อนจึงสามารถเรียนรู้ประเภทที่สูงขึ้นไป ประเภทของการเรียนรู้ทางปัญญาทั้ง 8 ประเภท เรียงตามลำดับ จากต่ำไปสูง ได้แก่

1. สัญญาณ บุคคลเรียนรู้การตอบสนองโดยทั่ว ๆ ไปกับสัญญาณ
2. การกระตุ้นและตอบสนอง บุคคลเรียนรู้การตอบสนองอย่างถูกต้องต่อการกระตุ้นแต่ละอย่าง
3. โช่ บุคคลรู้จักโยงการกระตุ้นและการตอบสนองในลักษณะของลูกโซ่ต่อเนื่องกันหลาย ๆ โช่
4. การจับคู่ค่า บุคคลเรียนและรวบรวมโช่ภาษา ซึ่งได้มาจากศัพท์ทางภาษาต่าง ๆ ที่เรียนรู้แล้ว
5. การแยกแยะพหุคูณ บุคคลเรียนรู้ว่าจะตอบสนองอย่างไรต่อการกระตุ้นที่แตกต่างกันออกไป
6. มโนทัศน์ บุคคลเรียนรู้ที่จะบ่งชี้ได้ว่า จะตอบสนองอย่างไรต่อประเภทของสถานการณ์ หรือวัตถุทั้งหมดที่อยู่ในรูปของการกระตุ้น
7. หลักการ บุคคลเรียนรู้และสามารถประยุกต์ใช้หลักการที่ประกอบด้วยโช่ของหนึ่งหรือสองมโนทัศน์

8. การแก้ปัญหา บุคคลลึกลงอยู่ในใจ โดยใช้หลักการที่เชื่อมโยงกัน สองหลักการหรือมากกว่า และก่อให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งนับว่าเป็นหลักการที่สูงที่สุดในบรรดาประเภทของการเรียนรู้ทางปัญญา

ประเภท 6, 7, 8 คือ มโนทัศน์ หลักการ และการแก้ปัญหา ผู้ที่เรียนในระดับอุดมศึกษาจะไข่มากที่สุด โดยเฉพาะมโนทัศน์ผู้ที่เรียนระดับปริญญาตรีจะไข่มาก และระดับปริญญาโท เอก จะไขข้อ 8 คือ การแก้ปัญหามาก

โดยทั่วไปแล้วผลจากการเรียนรู้หรือจากการศึกษาจะปรากฏในสามความรู้ เจกคติ และทักษะ เมื่อนิสิตนักศึกษาเข้ารับการศึกษาบรมจากมหาวิทยาลัย ย่อมจะเกิดผลในสามด้าน ๆ ดังกล่าว เป็นปริมาณมากหรือน้อยแตกต่างกันไปตามลักษณะพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล เมื่อศึกษาเล่าเรียนมาแล้วต้องสามารถนำความรู้ ความคิด มาปฏิบัติ หรือประยุกต์ใช้ให้จริงใจถือว่าเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์

ลักษณะนิสิตนักศึกษาตามศาสนา

ศาสนาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนิสิตโดยเฉพาะเรื่องจิตใจ กังที่ สุทธิ ปัญญาภาพ (2506 : 2-3) อธิบายคำศาสนาว่า "ศาสนา" แปลงมาจากคำว่า ศาสน์ ในภาษาบาลี หรือ ศาสน์ ในภาษาสันสกฤต หมายถึง คำสั่งสอน คำสั่งสอนที่นับว่าเป็นศาสนานั้นว่าควย เรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ความเชื่อในอำนาจที่มอง เห็นไม่ได้ควยควยบางอย่าง
2. หลักศีลธรรม
3. จุดหมายสูงสุดแห่งชีวิต
4. พิธีกรรมทางศาสนาและอื่น ๆ เป็นต้น

ศาสนาตามความคึกของ เสถียร พันธ์รังษี (2506 : 14-15) โดยทั่วไปแล้ว ศาสนาจะต้องมีหลักการ ดังต่อไปนี้

1. เป็นเรื่องที่เขาถือได้ และมีการปฏิบัติตามความเชื่อนั้น
2. มีคำสอนแสดงถึงธรรมจรรยา รวมทั้งกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติ

ดังกล่าวเพื่อให้สำเร็จตามมรรคผลคือความถึงาม

3. ผู้ประกาศคือผู้สอนหรือผู้ก่อตั้ง และปรากฏเป็นหลักฐานอยู่ในประวัติศาสตร์
4. มีผู้สืบคือผู้รับคำสั่งสอนนั้นมาปฏิบัติต่อเนื่องกัน ได้แก่ พระหรือภิกษุ

ส่วนความหมายของศาสนา สัตถุญา สัตถุญาวิวัชณ์ และคณะ (2527 : 44) หมายถึง คำสั่งสอนให้คน เป็นคนที่ซึ่งแต่ละศาสนาอาจมีคำสั่งสอนที่แตกต่างกัน แต่จุดมุ่งหมายของแต่ละศาสนามุ่งให้คนเป็นคนดี

จากความหมายดังกล่าวจะเห็นว่า ศาสนาคือคำสั่งสอนที่ทุกคนยึดเหนี่ยว เพื่อให้คนเป็นคนดีตามหลักทางศาสนาที่นับถืออยู่ ทั้งนี้แต่ละศาสนาอาจจะมีแนวปฏิบัติที่แตกต่างกันไป แต่จุดมุ่งหมายของทุกศาสนาจะเหมือนกัน คือ มุ่งให้ผู้ที่นับถือเป็นคนดี อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ในประเทศไทยมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ แต่เด็กวัยร่นมักจะเข้าใจผิด ๆ เกี่ยวกับศาสนา มักจะมองเฉพาะเปลือกนอกของศาสนาเท่านั้น ดังที่ บัญญัติมานพภูมิภักขุ (2518 : 17) โทกล่าวไว้ และ สมพร เทพสิทธิ์ (สมพร เทพสิทธิ์, บัรรวบรวม 2513 : 50-95) ได้รวบรวมปรากฏการณ์เรื่องพระพุทธรูปศาสนา กับเยาวชน จากปรากฏการณ์ โทกล่าวว่าเยาวชนส่วนมากจะขาดความสนใจและความรู้ในพระพุทธรูปศาสนา ทั้งนี้มีสาเหตุพอจะสรุปได้ดังนี้ คือ

1. เกิดความเข้าใจผิด เยาวชนคิดว่าศาสนาเป็นเรื่องของคนแก่เท่านั้น คนที่สนใจในพุทธศาสนามักจะถูกเรียกว่า คนครี คนแก่วัด บางคนก็ถูกยกย่องให้เป็นท่านมหา ทั้ง ๆ ที่ยังไม่เคยบวชเวียน บางคนคิดว่าพุทธศาสนามีแต่เรื่องความทุกข์ ความตาย นรก สวรรค์
2. ความสนใจศึกษาพระพุทธรูปศาสนาเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก จะต้องใช้ความรู้ ความพยายามและการใฝ่ใจ ทนุ่สาวโดยปกติชอบตามใจตัวเองมากกว่าใฝ่ใจตัวเอง ชอบความสนุกสนานเพลิดเพลินในทางโลกมากกว่า ฉะนั้นจึงไม่ค่อยสนใจศาสนา
3. ความสนใจทางค่านิยม ทำให้คนสนใจค่านิยมศาสนาน้อยลง คือ คนสนใจเรื่องความเจริญทางค่านิยมมากจนทำให้ไม่มีเวลาที่จะสนใจเรื่องศาสนาหรือเรื่องจิตใจ
4. วิธีการเผยแพร่ของพุทธศาสนายังล้าหลังไม่ทันสมัย และการเทศนาสั่งสอนของพระใช้คำสูงเกินไป มากไปช่วยคำบาลีหรือศัพท์ธรรมะที่เยาวชนไม่เข้าใจ ก็ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายจนกลายเป็นโรคกลัวศาสนา
5. พ่อแม่ผู้ปกครองและทางโรงเรียนขาดความสนใจ ไม่ได้อบรมสั่งสอน เด็กให้มีความรู้และความสนใจ

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ใฝ่มองเห็นความสำคัญด้านศาสนามากยิ่งขึ้น ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีชมรมและกิจกรรมทางศาสนา ซึ่งนิสิตนักศึกษาได้ให้ความสนใจ และเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาากน้อยแตกต่างกันไป สิ่งที่น่าสนใจและควรติดตามก็คือ กิจกรรมทางศาสนาที่มหาวิทยาลัยสนับสนุนและส่งเสริมนั้นมีส่วนช่วยพัฒนานิสิตนักศึกษาได้มากน้อยเพียงใด

ลักษณะนิสิตนักศึกษาค้นการเมือง

การเมืองเป็นเรื่องสำคัญสำหรับทุก ๆ คน โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษา ดังที่ ธรรมชาติ ทองธรรมชาติ (2515 : 111-112) ได้กล่าวถึงการเมืองว่า การเมืองเป็นเรื่องของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคม ซึ่งมีผลประโยชน์และ อนุกรม เกิดพิทักษ์ (2525 - 10) ได้กล่าววาพฤติกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา เป็นสิ่งที่ควรศึกษาอย่างยิ่ง เพราะว่าการเมืองซึ่งรวมถึงความเข้าใจ ความคิดเห็น ความเชื่อ เจตคติ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยเข้ามาอยู่ในความสนใจของบุคคลในสถาบันการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มพลังทางการเมืองที่สำคัญกลุ่มหนึ่ง และเป็นชนส่วนใหญ่ของประเทศที่จะมีบทบาทในวิถีทางที่จะช่วยส่งเสริมแนวความคิดในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพ ตลอดจนความมั่นคงของประเทศชาติด้วย

นิสิตนักศึกษาในอดีตได้สนใจทางการเมืองมาตลอด จะเห็นได้ว่า เมื่อปี พ.ศ. 2500 นิสิตนักศึกษาได้เดินขบวนประท้วงการเลือกตั้งไม่เรียบร้อย และในปี พ.ศ. 2502 นิสิตนักศึกษา ได้เดินขบวนเรียกร้องเขาพระวิหาร เป็นต้น ในช่วงระยะ วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ถึง พ.ศ. 2520 นิสิตนักศึกษาได้เริ่มมีบทบาท และมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น ทั้งนี้เพราะว่านักศึกษาได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย มีโอกาสที่จะมีส่วนแสดงความคิดเห็น ความเข้าใจ เจตคติ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง ทั้งในฐานะของนักศึกษาและประชาชนของประเทศ ดังนั้นจึงปรากฏชัดเจนว่าบทบาททางการเมืองของนักศึกษาพัฒนามากขึ้นเป็นลำดับ และในบางโอกาสจะพบว่านักศึกษาสามารถเดินก้าวถึง เพื่อให้ขอคิดเห็น และหรือขอเสนอแนะต่อรัฐบาล ตลอดจนบางครั้งถึงกับมีอำนาจต่อรองอยู่ในระดับสูง ซึ่งมีผลต่อสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศ

สำหรับ มานะศรี บงเจริญ (2525 : 28) ใ้วิเคราะห์พฤติกรรมกรมการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยรามคำแหง ใ้วิจัยอย่างละเอียด โดยแบ่งรูปแบบกิจกรรมทางการเมือง ที่ทำให้กิจกรรมทางการเมืองแตกต่างกันจนเห็นได้ชัดเป็น 6 ประเภท คือ

รูปแบบ	กิจกรรมทางการเมือง
1. การประท้วง	<ol style="list-style-type: none"> 1. การร่วมเดินขบวนตามถนนหนทางเพื่อประท้วงความไม่ถูกต้องของเจ้าหน้าที่ 2. คัดค้านอย่างเข้มแข็งถ้ารัฐบาลทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง 3. ร่วมประชุมคัดค้านและไมยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม
2. การมีบทบาทในชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำงานสังคมร่วมกับคนอื่นในท้องถิ่น 2. ตั้งกลุ่มทำงานในท้องถิ่นเพื่อช่วยเหลือชุมชน 3. คัดค้านเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเพื่อชุมชน 4. คัดค้านเจ้าหน้าที่ไม่ว่างระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติเกี่ยวกับปัญหาสังคม
3. การเป็นสมาชิกพรรคและการรณรงค์หาเสียง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชักชวนใ้ผู้น้องลงคะแนนเสียง (เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สภาเทศบาล สภาจังหวัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ) 2. ทำงานใ้พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง หรือผู้สมัครเลือกตั้ง 3. ร่วมประชุมทางการเมืองของพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง 4. บริจาคเงินใ้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง

รูปแบบ	กิจกรรมทางการเมือง
4. การสื่อสาร	<ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าร่วมอภิปรายทางการเมืองตามสถานที่ต่าง ๆ 2. พึงคำปราศรัยของนักการเมือง 3. เขียนบทความทางการเมืองไปลงสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ 4. เขียนจดหมายถึงบรรณาธิการเกี่ยวกับเรื่องการเมืองและสังคม 5. ส่งข่าวสาร สนับสนุนหรือประท้วงผู้นำทางการเมือง
5. การลงคะแนนเสียง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับชาติ 2. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น
6. ความไม่กระตือรือร้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่เคยลงคะแนนเสียงและไม่เคยร่วมกิจกรรมทางการเมืองใด ๆ

และผลของการวิจัย ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

1. นักศึกษาชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาหญิงในทุกกิจกรรม
2. นักศึกษาที่มีอายุมากมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อยในกิจกรรมการประท้วงและการลงคะแนนเสียง
3. นักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาเพิ่มสายอาชีพ มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษามีวุฒิการศึกษาเพิ่มสายสามัญในกิจกรรมการประท้วง การมีบทบาทในชุมชน การรณรงค์หาเสียง และทำงานให้พรรคและการสื่อสารทางการเมือง

4. นักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษ ๆ มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีขีดความสามารถ ในกิจกรรมการประท้วงและการมีบทบาทในชุมชน

5. นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายสูงเข้าร่วมในทางการเมืองมากกว่าผู้มีค่าใช้จ่ายต่ำในกิจกรรมการประท้วง การรณรงค์หาเสียง และทำงานให้พรรคและการสื่อสารทางการเมือง

6. นักศึกษาที่มีความรู้ทางการเมืองสูง เข้าร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาที่มีความรู้ทางการเมืองต่ำในกลุ่มกิจกรรมการมีบทบาทในชุมชน การรณรงค์หาเสียงและการทำงานให้พรรค การสื่อสารทางการเมือง และการลงคะแนนเสียง

นอกจากนี้ นักศึกษาที่มีระดับความสนใจทางการเมืองสูง เข้าร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีความสนใจทางการเมืองต่ำในกิจกรรมการประท้วง การรณรงค์หาเสียงและการทำงานให้พรรค การลงคะแนนเสียง ส่วนผลของการศึกษาหาความเข้มข้นของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสถานภาพส่วนบุคคล สถานภาพทางสังคม ความรู้ และทัศนคติทางการเมืองกับกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเกือบทั้งหมด พบว่า มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ยกเว้นในกิจกรรมทางการเมืองลงคะแนนเสียงกับตัวแปร เรื่องอายุมีความเข้มข้นของความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง

ลักษณะนิสัยนักศึกษาตามสังคม

จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525 : 890)

ให้ความหมาย สังคม ว่าหมายถึง การปะทะสังสรรค์หรือชุมนุมกัน ทางสังคมวิทยา เอ็ดดาร์เบเนโต และบรูเนอร์ ทิพย์ศรี (2525 : 52) กล่าวว่า สังคม หมายถึง กลุ่มชนซึ่งอยู่รวมกันแค้นกัน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และยอมรับนับถือตลอดจนปฏิบัติตนอยู่ภายในกรอบแห่งสถาบันและวัฒนธรรมเดียวกันอีกด้วย เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมซึ่งต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่เป็นพวก มีการปะทะสังสรรค์ และมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การอยู่รวมกันเป็นหมู่เป็นพวก จะต้องมีกฎเกณฑ์มาควบคุมกัน มิฉะนั้นจำเป็นจะต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อจะอยู่รวมกันด้วยความสันติ ต้องรู้จักวิธีการปฏิบัติซึ่งจะต้องรู้จักให้ในสิ่งที่เขาต้องการ ให้ไม่ควักจิก และให้อภัยซึ่งกันและกัน รู้จักวิธีสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และรักษามนุษย์สัมพันธ์นั้นไว้ให้ยาวนานที่สุดเท่าที่จะยาวนานได้ ก็โดยใจหลัก

บรรพชาธรรม 4 ประการ คือ

1. สัจจะ ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่หักหลังกัน
2. ทมะ ต้องรู้จักขมิใจอย่าให้เกิดความเบียดเบียนซึ่งกันและกัน
3. ขันติ ความอดทนใหม่สติคอยเตือนตนเองอยู่เสมอ
4. จาคะ การให้อภัย ถ้าเราพบคนที่ไม่มี ความซื่อสัตย์ คนก้าวร้าว

คนพาลแล้วเราให้อภัยเขา โดยคิดว่า "ช่างเขาเถอะ" "ไม่เป็นไร" ก็จะช่วยให้รักษามิตรสัมพันธ์ หรือมนุษยสัมพันธ์กันไว้ได้นาน นอกจากนี้ต้องรู้จักการเข้าสังคม นิสิตนักศึกษา ถ้าสามารถปรับตัวเข้าสังคมได้ก็จะทำให้เขามีความสุข แต่ถ้าปรับตัวเขาไม่ได้ก็จะทำให้เกิดทุกข์ เกิดปัญหา บางคนถึงกับเรียนไม่สำเร็จ ซึ่งผลการวิจัยของ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2527 : ค) ในด้านความเจริญของงาน และพัฒนาการของนิสิตนักศึกษา กิจกรรมด้านสังคม นิสิตนักศึกษาเห็นว่าควรเรียนรู้อย่างมากที่สุดในชีวิต และมีความรับผิดชอบทางสังคม นิสิตนักศึกษาเห็นว่า หน้าที่ของทุกคนคือ การทำงานให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

หลังจากที่นิสิตนักศึกษาได้ศึกษาในสถานอุดมศึกษาเป็นเวลา 4 ปี เมื่อสำเร็จ การศึกษาจากสถานอุดมศึกษาแล้ว เขาจะได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามเป้าหมายของ นิสิตนักศึกษาแต่ละบุคคล ซึ่ง พรชูลี อักษรอรุณ (2524 : 9-13) ได้กล่าวไว้ดังนี้ คือ

1. การเรียนรู้ทางปัญญา (Cognitive Learning) ประกอบด้วย คุณลักษณะและทักษะ ดังต่อไปนี้

1.1 ทักษะทางภาษา (Language Skills) รู้จักใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านความคิด การเขียน และการอภิปราย

1.2 ทักษะทางปริมาณ (Quantitative Skills) ความสามารถในการเข้าใจในทัศนเบื้องตนของคณิตศาสตร์ และสามารถไขช้อมูลทางสถิติต่าง ๆ ตลอดจนเหตุผลทางสถิติ และเข้าใจรากฐานของการบัญชี

1.3 ความรู้หลัก ๆ (Substantive Knowledge) รู้จักแนวคิดทางวัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ มีความรู้ทางด้านปรัชญา วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ศิลปะ วรรณคดี การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และปัญหาสังคม มีความรอบรู้เรื่องศัพท์ ข้อเท็จจริง และหลักการในสาขาวิชาการที่เกี่ยวข้อง

1.4 มีเหตุผล (Rationality) มีความสามารถในการคิดอย่าง
มีเหตุผล สามารถวิพากษ์วิจารณ์ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ได้

1.5 มีความอดทนอย่างนักวิชาการ (Intellectual Tolerance)
มีเสรีภาพในความคิด มีความสงสัย ยากหรือยากเกินทางวิชาการ

1.6 มีความละเอียดอ่อนต่อสุนทรียภาพ (Esthetic Sensibility)
มีความรู้ ความสนใจต่อศิลปวรรณคดี และความงามตามธรรมชาติ

1.7 มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) มีจินตนาการและ
ความคิดริเริ่มในการตั้งสมมุติฐาน และความคิดใหม่ ๆ ในการผลิตงานศิลปะใหม่ ๆ

1.8 บูรณาการทางปัญญา (Intellectual Integrity) มี
ความคิดความเข้าใจในความเป็นจริง และธรรมชาติ มีสติรอบคอบในการศึกษาและวิจัย

1.9 มีความฉลาด (Wisdom) มีความฉลาดและไหวพริบ

1.10 มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong - Learning) มี
ความรักในการเรียนรู้ และมีความสนใจในวิชาการอยู่ตลอดเวลา

2. พัฒนาการทางอารมณ์และจริยธรรม (Emotional and Moral
Development)

2.1 ค้นค้นพบตัวเอง (Personal Discovery) มีความรู้
เกี่ยวกับพรสวรรค์ ความสนใจ ค่านิยม ความคาดหวัง และจุดอ่อนของตน ค้นพบเอกลักษณ์
เฉพาะตน

2.2 การมีสุขภาพจิตที่ดี (Psychological Well-being) มี
ความมั่นคงทางอารมณ์ เชื่อมมั่นในตนเอง ตั้งตนเองได้ และรู้จักยืดหยุ่นได้

2.3 มีความเต็มอกเต็มใจเพื่องามมนุษย์ (Human Spontaneity)
มีความเต็มอกเต็มใจผู้อื่น มีน้ำใจ มีความเคารพในบุคคลอื่น

2.4 มีจริยธรรม (Morality) มีหลักการทางจริยธรรมถูกต้อง
และฝังลึกอยู่ภายในตน ไม่เชื่ออะไรอย่างงมงาย มีความรับผิดชอบต่อสังคม

2.5 มีความสนใจทางศาสนา (Religious Interest)

2.6 ความเป็นอยู่ได้รับการชักเถลาแล้วทั้งทางค่านิยม ความ
ประเพณีและมารยาท

3. สมรรถภาพในเชิงปฏิบัติ (Practical Competence) ประกอบด้วย

- 3.1 แสดงพฤติกรรมที่บ่งถึง ความต้องการสัมฤทธิผล การมองอนาคต การปรับตัวได้ และการเป็นผู้นำที่ทำได้
- 3.2 ลักษณะของประชาชนที่ที่ เชน เข้าใจและยึดมั่นในระบบประชาธิปไตย
- 3.3 มีผลผลิตทางเศรษฐกิจ เชน รู้จักทำงานโดยไม่เลือกงาน
- 3.4 มีชีวิตครอบครัวที่ค้ำงาม เชน มีความมั่นคงทางครอบครัว
- 3.5 มีประสิทธิภาพในฐานะผู้นับถือโลก เชน รู้จักค่าของเงิน รู้จักใช้เงินให้คุ้มค่า
- 3.6 รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เชน รู้จักแบ่งเวลาในการทำงาน พักผ่อน และเล่นกีฬา
- 3.7 มีสุขภาพดี เชน มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี

4. มีความพึงพอใจและความสนุกสนานที่ได้รับจากการศึกษาโดยตรง

ประกอบด้วย

- 4.1 ความสนุกสนานเพลิดเพลินระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา
- 4.2 ชีวิตเมื่อสำเร็จการศึกษาระงาคภูมิใจในความสำเร็จของตน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะนิสัยนักศึกษา

งานวิจัยในต่างประเทศ

การวิจัยเป็นการสร้างความรู้ใหม่ และค้นหาคำตอบในประเด็นต่าง ๆ ได้ ดังที่คอฟแมน (Joseph Kauffman, อ้างจาก วิลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2527 : 26-28) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลักษณะนิสัยนักศึกษามหาวิทยาลัยไว้ 6 ลักษณะ ดังนี้

1. ผู้ที่เข้ามาแสวงหาความรู้ และมุ่งมั่นตกลงปลงใจในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งซึ่งเขามีความเชื่อถือนั้น ๆ เขาอยากจะได้ความสัมพันธ์กับชีวิตจิตใจของวิชาที่เรียนแต่มีจะผิดหวัง เพราะไม่ได้พบเช่นนั้น

2. ต้องการแสวงหาความมั่นคงทางสังคม (Social Security) เพราะบางครั้ง เมื่อเข้ามาในมหาวิทยาลัยก็เกิดความรู้สึกเหมือนคนหลงทาง การที่เข้ามหาวิทยาลัย เพราะเขานึกว่าจะเป็นที่ทำให้เขาได้คลายความสัมพันธภาพไกลจากที่บ้าน พยายามหาทางกลับบ้านโดยต้องการอิสระ จึงต้องการคนที่ช่วยสนองความต้องการทางจิต หากคนที่ถูกใจเป็นเพื่อน

3. เป็นคนมีอุดมคติและใจดี แต่บางครั้งสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยก็ทำลายอุดมคตินั้นเสีย เขาอยากที่จะช่วยคนอื่น และสนใจปัญหาของสังคม ซึ่งในค่านิยมมหาวิทยาลัยจะไม่ใช่ถึง หรือเห็นความต้องการของเขา จึงไม่ได้คอยช่วยจับประสบการณ์หรือจัดโอกาสให้เขาให้ทดลองทำงานที่วิชาการศึกษาที่เรียนอยู่ในห้องเรียนกับชีวิตประจำวัน

4. มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน แต่เพราะว่ามีสิ่งยั่วยุรบกวนที่ผลักดันให้หันเหทิศทางไปทางอื่น กิจกรรมต่าง ๆ สนุกสนานกว่าไม่ต้องกังวล เคียดแค้นใจ และได้รับการบีบคั้นจากการเรียน นักศึกษาบางคนอาจตั้งความหวังในการเรียนระดับอุดมศึกษาไว้สูงมากเมื่อเข้ามาศึกษาแล้วไม่เป็นไปตามที่คาดหวังก็รู้สึกเสียใจ และผิดหวังมากจึงต้องหันความสนใจไปสู่ที่อื่น ๆ ซึ่งบางครั้งอาจนำไปสู่ปัญหาการเสกการพนัน และการติดยาเสพติด ซึ่งจะเป็นผลร้ายต่อตัวเอง สังคม และประเทศชาติ

5. ต้องการค้นพบตนเอง (Seek for Self-Identification) ความเป็นตัวของตัวเอง แต่ส่วนมากมักจะไม่พอใจในความปรารถนา และทุกสิ่งในตัวเอง นอกจากนั้นการเรียนในระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาบางประเภทไม่ได้ช่วยให้นักศึกษาได้ค้นพบความสามารถของตนเอง บางครั้งทำให้นักศึกษาเข้าใจผิดว่าตนเองโง่มาก เพราะเพียงสาเหตุจากการสอบไล่ตกเพียง 1 วิชาเท่านั้น จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถพัฒนาความสามารถคนอื่น ๆ ขึ้นมาได้เลย

6. มีความซัดแย้ง และมีความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการบริหาร ลักษณะของนิสิตนักศึกษาในค่านิยมอาจเปลี่ยนไปในบางมหาวิทยาลัย ที่เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาของมหาวิทยาลัยบ้าง (to participate in decision-making) โดยการมีนิสิตนักศึกษาตัวแทนที่มีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้เขาได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องขึ้น เพราะเขาเชื่อว่า ผู้แทนของเขาต้องมีความรักที่ต่อกลุ่ม ดังนั้นข้อมูลที่โดยอ้อมมีความเที่ยงตรง และสิ่งที่ตัวแทนของเขาทำย่อมตอบสนองความต้องการของพวกเขาได้เป็นอย่างดี

และ คอฟแมน (Joseph Kauffman, อ้างจาก วัลลา เทพหัสดิน
๗ อยุธยา 2527 : 28) ได้ศึกษาสภาพนิสิตมหาวิทยาลัยของรัฐ จำแนกตามชั้นปีซึ่ง
ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1. ปีหนึ่ง นิสิตรู้สึกตื่นเต้น สนใจต่อทุก ๆ สิ่งรอบตัว ไม่ว่าจะ
เป็นกิจกรรม การเรียนหรือกิจกรรมสังคม ในมหาวิทยาลัย เขาอยากเรียนมีความตั้งใจใน
การศึกษา และอยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งจะสนิทสนมและเชื่อฟัง
คำสั่งสอนของอาจารย์
2. ปีที่สอง เขาไม่ค่อยพอใจครูอาจารย์ เริ่มมีความคิดเห็นขัดแย้ง
และเป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัย มีความรู้สึกที่ตนเองเป็นผู้ใหญ่ขึ้น
3. ปีที่สาม เขามักจะสงบเงียบชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อน ๆ ของเขา
มากกว่า มีความเฉยเมยต่อสังคมมหาวิทยาลัย และต่อการเรียน อาจมีความคิดที่จะเริ่มมี
เพื่อนต่างเพศที่สนิทพอที่จะเป็นคูรักต่อไปได้
4. ปีที่สี่ เขาจะไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มักจะเริ่ม
สนใจเรื่องเกี่ยวกับการงานการศึกษาคือ และความก้าวหน้าในอนาคต

ลักษณะของนิสิตเข้าใหม่ในสถาบันอุดมศึกษาของอเมริกา (Joseph
Kauffman, 1968 : 16-27) มีลักษณะ ดังนี้

1. นิสิตใหม่ต้องการแสวงหาช้อยู่ที่เกี่ยวกับความคึกในทางศาสนา
ซึ่งมีผลต่อความเชื่อ และความศรัทธาของเขา
2. เนื่องจากความไม่แน่ใจใน ข้อ 1 นิสิตใหม่จึงหันไปให้ความสำคัญแก่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
3. นิสิตใหม่ต้องการรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันต่าง ๆ
แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีความสงสัยไม่แน่ใจในสถาบันนั้น โดยเฉพาะสถาบันการศึกษา
4. นิสิตใหม่มีความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือและมีอุดมคติแต่เขามักจะกลัวว่าถ้ามีส่วนร่วมในสิ่งใดเป็นระยะเวลาาน ๆ อาจจะทำให้เขาเสียอุดมคติหรือ
รบกวนเสรีภาพของเขา
5. นิสิตใหม่ ซึ่งภายนอกจะมีความมั่นใจและภาคภูมิใจในัน บ่อยครั้ง
จะมีความลังเลและไม่แน่นอน

6. เนื่องจากเขามีความสงสัยในตนเอง สถาบัน และโอกาสที่จะมีส่วนร่วม ทำให้สถิติใหม่มีแนวโน้มที่จะสงสัยไม่ไว้วางใจการบริหารงานของสถาบัน และคณะวิชาที่เขาสังกัด

7. เมื่อเริ่มเข้าศึกษา นิสิตมักจะมี ความเห็นใจอย่างมากมาย และเพิ่มอกเพิ่มใจที่จะทำงานตามที่กำหนดในหลักสูตร แต่ความรู้สึก และการทำงานมักจะถูกมองอย่างรวกเร็วภายในเดือนแรกของปีการศึกษาแรก

8. นิสิตส่วนมากคาดหวังว่า ชีวิตในมหาวิทยาลัยจะเป็นเครื่องชี้ถึงความ เป็นอิสระจากการปกครองของพ่อแม่

นอกจากนี้ โรเบิร์ต วิลสัน (Robert Wilson, อ้างจาก ไพฑูรย์ สินดารัตน์ 2524 : 46) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เวลาของนิสิตนักศึกษา ไขข้อสงสัยว่า นักศึกษาที่มีโอกาสได้ คติคืออิทธิพลกับอาจารย์นอกห้องเรียน จะโค่นลงทางการศึกษามากกว่าพวกที่คติด้อยชั้นน้อย บอลตัน และแคมเมเยอร์ (Balton and Kammeyer, อ้างจาก ไพฑูรย์ สินดารัตน์ 2524 : 47) ได้ศึกษาพบว่า ผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษาจากกลุ่มผู้เรียนหลายแห่งใช้เวลา เพื่อวิชาการหรือความรู้นอกห้องเรียนเฉลี่ยแล้ววันละครึ่งชั่วโมงเท่านั้น

การวิจัยในประเทศ

สำหรับการวิจัยในประเทศไทยนั้น ได้มีผู้วิจัยไว้หลายท่าน เช่น วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2527 : 18-23) ได้ศึกษาลักษณะนิสัยปริญญาดูการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2525 พบว่า

1. นิสิตครุศาสตร์ชั้นปีที่หนึ่ง เป็นผู้ที่มีมาจากภูมิหลังทางวิชาการแตกต่างกัน ค่อนข้างใหม่และคุ้นเคย กับสิ่งรอบคาน และยังต้องการปรับตัวหลายประการ ไม่ค่อยมีความ มั่นใจตนเอง ค่อนข้างเหงา

2. นิสิตครุศาสตร์ชั้นปีที่สอง มีความเป็นตัวของตัวเอง พยายามจะฉาบ คล่องแคล่ว มีความมั่นใจขึ้น แต่มีปัญหาเรื่องการเรียน

3. นิสิตครุศาสตร์ชั้นปีที่สาม มีความรู้สึกว่ วิชาที่เรียนไม่สัมพันธ์กับ ชีวิตจริง เมื่อวิสัยของอาจารย์ รู้สึกไม่ทันเทียมกับคณะอื่น ชอบเกาะกลุ่มกับเพื่อน ๆ ไม่สนใจกิจกรรมต่าง ๆ แต่อยากมีส่วนร่วมในการทำงานบริหารกิจการนิสิตในระดัข มี ความสนใจในวิชาที่เรียนมาก

4. นิสิตครูศาสตร์ชั้นปีที่สี่ ค่อนข้างมีความเชื่อมั่นสูง ชอบแสดงความคิดเห็น แสดงลักษณะที่อยาก رؤยอยากเห็น และซักถามเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีลักษณะ เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น

และได้มีการวิจัย โดยใช้ตัวอย่างประชากรกว้างขึ้น คือ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2527 : ก - ฉ) ได้ศึกษาความเจริญงอกงามและพัฒนาการของนิสิตนักศึกษา และกระบวนการสอนที่มีผลต่อความเจริญงอกงามของนิสิตนักศึกษา ตลอดจนศึกษา กิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่มีผลกระทบต่อความเจริญงอกงามของนิสิตนักศึกษา ของมหาวิทยาลัย 10 แห่งในประเทศไทย พบว่า

1. จากการออกแบบสอบถาม พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกือบทุกด้าน ระหว่างนิสิตที่เรียนในสาขาวิชาที่ต่างกัน และในระหว่างชั้นปีด้วย ส่วนผลวิจัยโดยส่วนรวม มีดังนี้

1.1 ความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของนิสิตนักศึกษา

1.1.1 นิสิตนักศึกษาได้เลือกอาชีพแน่นอน รู้ว่าต้องการจะทำอะไรในชีวิต และทิศทางในการดำเนินชีวิต

1.1.2 ลักษณะคนทั่วไปในสังคม : นิสิตนักศึกษาไม่เห็นด้วยมากที่สุด คือ บิดามารดามีความเข้มงวดกวดขันระเบียบวินัย

1.1.3 ทิศนะค่อมมหาวิทยาลัย : นิสิตนักศึกษาวามมหาวิทยาลัย เป็นสถาบันที่พัฒนาคนฝึกหัดอาชีพ พัฒนาทักษะ และวิธีการอันนำไปสู่การประกอบอาชีพมากที่สุด และเห็นว่าควร เตรียมชีวิตสมรสและครอบครัว

1.1.4 กิจกรรม : นิสิตนักศึกษาคจะเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด คือ กีฬาวิชาการ และเข้าร่วมน้อยที่สุด คือ การสอนแทน

1.1.5 กิจกรรมด้านสังคม : นิสิตนักศึกษามีความเห็นว่าควร เรียบรมารยาทในสังคมมากที่สุด

1.1.6 ความรับผิดชอบทางสังคม: นิสิตนักศึกษามีเห็นว่าหน้าที่ของทุกคนคือการทำงานให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้มากที่สุด

1.1.7 การศึกษามีผลต่อความเจริญงอกงาม : นิสิตนักศึกษามีความเห็นว่า การศึกษาในมหาวิทยาลัยทำให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ คือ

ความสามารถในการหาเหตุผล การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และความสามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพ ที่น่าสังเกตคือ มหาวิทยาลัยทำให้นิสิตนักศึกษาที่มีความชำนาญซึ่งศิลปวัฒนธรรมน้อยที่สุด

1.2 กระบวนการสอนที่มีผลต่อความเจริญของงานของนิสิตนักศึกษา

1.2.1 ลักษณะที่ไ้พัฒนาในมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษามี

ความคิดเห็นว่า ลักษณะที่ไ้พัฒนา คือ มีความรู้ออกไปประกอบอาชีพได้ และมีความรับผิดชอบ

1.2.2 กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้

นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในวิชาที่สอน ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเรื่องที่เรียน และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จะช่วยพัฒนาความรู้ไ้

1.2.3 กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนาทัศนคติ

นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า การให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้สอนมีประสบการณ์ในวิชาที่สอน และผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเรื่องที่เรียนทำให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติไ้ดี แต่การอธิบายเรื่องที่เรียนด้วยตนเองจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติไ้ค่อนข้างน้อย

1.2.4 กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงาน

นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่าผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเรื่องที่เรียน ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในวิชาที่สอนมีผลต่อการพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างดี

1.2.5 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียน

นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า ความสนใจในวิชาที่เรียน ผู้สอนมีความเป็นกันเอง และวิธีการสอนของอาจารย์ เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียน

1.3 กิจกรรมนิสิตนักศึกษา

นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็น เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาว่า ทำให้พัฒนาความคิดและมีเหตุมีผลมากขึ้น ทำให้พัฒนาบุคลิกภาพ และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

2. ผลจากการสัมภาษณ์

2.1 กิจกรรมนิสิตนักศึกษา

2.1.1 การเข้าร่วมกิจกรรม : ในรอบ 1 ปี นิสิตนักศึกษาจะเข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 1-9 ครั้งมากที่สุด รองลงมา คือ 20 ครั้งขึ้นไป

2.1.2 กิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย : นิสิตนักศึกษา มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยมีส่วนพัฒนา และ ส่งเสริมในค่านต่าง ๆ ดังนี้

1) กิจกรรมค่านวิชาการจะช่วยพัฒนาสติปัญญา พัฒนาการศึกษาในสายวิชาชีพ การใช้เหตุผล ความเคลื่อนไหวทางการเมือง และเป็นประโยชน์ ต่อตนเองมากที่สุด

2) กิจกรรมชุมนุมและค่ายอาสาสมัคร จะช่วยพัฒนา ส่งเสริมบุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ ความเสียสละ ความรับผิดชอบหน้าที่ และพัฒนาความเป็น ผู้ใหญ่

3) กิจกรรมค่านพุทธศาสตร์และประเพณีจะช่วยพัฒนา ทักษะทางสังคม ให้รู้จักมารยาทในสังคม มีคุณธรรม และความประพฤติที่ดีขึ้น

4) กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย พุทธศาสตร์ ประเพณี และดนตรีไทยจะช่วยส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ให้ตระหนักในความเป็นคนไทย มีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติเพิ่มขึ้น มีความภาคภูมิใจ และซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรมของชาติ

2.2 การเรียนการสอน

2.2.1 ปัจจัยในการเรียน : นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า ปัจจัยที่ทำให้สนใจการเรียนมากที่สุด 3 ปัจจัย คือ ผู้สอนเตรียมการสอนอย่างดี มีความเป็น กันเอง และกระตือรือร้นในการสอน

2.2.2 ปัญหาการเรียนการสอน :

- 1) วิธีการสอนไม่ดี บรรยายไม่เป็น และน่าเบื่อ
- 2) นิสิตนักศึกษาเกียจคร้าน ง่วงนอน เบื่อ
- 3) ตำราและห้องเรียนไม่พอ

และขาดสมาธิ

2.3 การศึกษาในมหาวิทยาลัยใต้นิสิตนักศึกษาพัฒนาเจริญงอกงาม

2.3.1 นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า การศึกษาในมหาวิทยาลัย ทำให้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การคบหาสมาคมกับผู้อื่น และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

2.3.2 บุคคลที่ทำให้นิสิตนักศึกษาเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ

- 1) อาจารย์ทำให้เปลี่ยนแปลงพัฒนาการเจริญงอกงามในด้านการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และความสามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพได้
- 2) ทุนทำให้เปลี่ยนแปลงอุดมคติ มีทัศนคติที่ต่อมหาวิทยาลัยและความสามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพ
- 3) เพื่อนทำให้เปลี่ยนแปลงด้านการคบหาสมาคมกับผู้อื่น
- 4) ตนเอง ทำให้มีความสามารถในการแก้ปัญหามากขึ้น

ทัศนคติของนิสิตนักศึกษา

ไฉนผู้ศึกษาวิจัยทัศนคติของนิสิตนักศึกษาไว้หลายท่าน ดังเช่น การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนิสิตนั้น กานดา พุฒ (2516) ได้ศึกษาการเปลี่ยนทัศนคติของนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวม 460 คน ต่อกิจกรรมนิตินิติ โดยใช้แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับความเข้าใจในคำขวัญทั้งห้าของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตรุ่นพี่รุ่นน้อง ระบบการเชียร์กีฬา การซ้อมเชียร์ และการปกครองนิตินิติ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ภายหลังจากการรวมกิจกรรมแล้วนิตินิติชั้นปีที่ 1 จะมีการเปลี่ยนทัศนคติต่อกิจกรรมนิตินิติ
2. การเปลี่ยนทัศนคติของนิตินิติชั้นปีที่ 1 ของคณะครุศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ไม่แตกต่างกัน
3. การเปลี่ยนทัศนคติแตกต่างกันไปตามตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ลำดับรุ่นที่เข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คะแนนที่สอบได้ได้ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภูมิลำเนาของโรงเรียนเดิม และประสบการณ์จากการรวมกิจกรรม
4. ทิศทางในการเปลี่ยนทัศนคติจะเป็นไปในแนวทางละทิ้งทัศนคติเดิม และเกิดทัศนคติใหม่

ในเรื่องทำนองเดียวกันนี้ สุวิไล เรียงวัณสุข (2517) ได้วิจัยแบบสำรวจทัศนคติของนิสิต เพื่อศึกษาการเปลี่ยนทัศนคติของนิสิตปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ และแผนกอิสระสื่อสารมวลชน และการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2516

จำนวน 335 คน และ 85 คน ตามลำดับ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามทัศนคติ การวิเคราะห์
ข้อมูลใช้ร้อยละ และวิเคราะห์ค่าไค-สแควร์ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีการเปลี่ยนทัศนคติที่มี
ต่อกิจกรรมนันทนาการหลังจากร่วมกิจกรรมในหนึ่งภาคการศึกษาแล้ว การเปลี่ยนทัศนคตินี้มี
ทิศทางในการละทิ้งทัศนคติเดิม และการเกิดทัศนคติใหม่ และการเปลี่ยนทัศนคติของนิสิตนี้จะ
ขึ้นอยู่กับตัวแปรต่าง ๆ และพบว่า การเปลี่ยนทัศนคติทั้งสองคณะนี้ไม่มีความแตกต่างกัน

นอกจากนี้ ลัทธกา กิติวิภาต (2516) ได้ศึกษาการเปลี่ยนทัศนคติของ
ผู้นำกิจกรรมนันทนาการ 286 คน ที่มีต่อกิจกรรมนันทนาการในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถาม
เกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับคำขวัญทั้งห้าของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความ
สัมพันธ์ระหว่างนิสิตรุ่นพี่กับนิสิตรุ่นน้อง ระบบการเชียร์กีฬา การชมเชียร์ และการปกครองนิต
ผลปรากฏว่า

1. ผู้นำกิจกรรมนันทนาการเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมนันทนาการในจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย เนื่องจากประสบการณ์ที่ได้รับ
2. ทิศทางในการเปลี่ยนทัศนคติของผู้นำกิจกรรมนันทนาการมีทิศทาง
การเปลี่ยนไปในทางละทิ้งทัศนคติเดิม และเกิดทัศนคติใหม่
3. การเปลี่ยนทัศนคติของผู้นำกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกันไปตาม
ตัวแปร คณะ เพศ ตำแหน่ง ลำดับรุ่นที่นิตเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาใน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภูมิลำเนาของโรงเรียนเดิมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คะแนนสอบ
ปลายปีในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และประสบการณ์ในการร่วมกิจกรรม
4. การเปลี่ยนทัศนคติระหว่างผู้นำกิจกรรมนันทนาการฝ่ายบริหาร ฝ่าย
ปกครอง ฝ่ายค่านิยม ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายกีฬา ไม่แตกต่างกัน

สุคสวัสดิ์ พุทธสุวรรณ (2517) ได้ศึกษาการเปลี่ยนทัศนคติของ
นิสิตชั้นปีที่หนึ่ง คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ต่อกิจกรรมนันทนาการ โดยวิจัยแบบสำรวจซึ่งใช้แบบสอบถาม นิสิตปี 1 คณะพาณิชยศาสตร์และ
การบัญชี และนิสิตปี 1 คณะอักษรศาสตร์ ใช้วิธีเก็บข้อมูลแบบก่อน-หลัง (Before - After
Design) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละและค่า ไค-สแควร์ ผลการวิจัยพบว่า
นิสิตกลุ่มนี้เปลี่ยนทัศนคติต่อกิจกรรมนันทนาการในด้านต่าง ๆ เพราะได้รับประสบการณ์จากการร่วม
กิจกรรมในระยะภาคต้นของการศึกษา โดยละทิ้งทัศนคติเดิมมากกว่าเกิดทัศนคติใหม่ ในการ

เปลี่ยนทัศนคติใหม่กันไปในทางเดียวกัน เนื่องจากได้รับประสบการณ์คล้ายคลึงกัน แต่จะมีความแตกต่างกันในการเปลี่ยนทัศนคติตามตัวแปร เช่น เพศ อายุ ฐานะ ทัศนคติ สายวิชา โรงเรียนเดิม และประสบการณ์ การรวมกิจกรรมก่อนเข้ามหาวิทยาลัย เพราะนิสิตที่มีคุณสมบัติแตกต่างกันจะเปลี่ยนทัศนคติต่างกัน

ค่านิยมบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา

การศึกษาอื่น ๆ นอกจากค่านิยมทัศนคติของนิสิตนักศึกษาแล้วค่านิยมบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา ได้มีผู้วิจัยไว้หลายท่าน

นวลละออ เจียมสุวรรณ (2516) ได้ศึกษามูลนิธิภาพของนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา และนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งหมด 120 คน ใช้แบบวัดบุคลิกภาพ 16 ด้านของ แคทเทิล และแบบวัดความเกรงใจของ วีรบุรุษ วิเชียรโชติ พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ชอบออกสังคม มีสติปัญญาสูงกว่านักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นิสิตวิศวกรรมศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะไว้วางใจ อารมณ์อ่อนไหว กล้าสังคมมากกว่านิสิตวิศวกรรมศาสตร์ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะกล้าสังคม ทำตามสบาย จิตใจอ่อนแอ ขอตรงคอหน้าทีมากกว่านิสิตวิศวกรรมศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สรุปว่า นักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้งกลุ่ม กล้าสังคม ทำตามสบาย จิตใจอ่อนแอ ขอตรงคอหน้าทีมากกว่านิสิตวิศวกรรมศาสตร์ทั้งกลุ่ม

บุคลิกภาพแต่ละแบบอาจมีผลเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ดังเช่นงานวิจัยของ มนิต สุวรินทร์ (2517) ได้ศึกษาความคาดหวังและผลงานภาคปฏิบัติของนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัวและแสดงตัว ในสภาพการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษารชั้น ป.กศ. ปีที่ 1-2 วิทยาลัยครูยะลา จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบทดสอบ เอ็ม.พี.ไอ. (The Maudsley Personality Inventory) และแบบทดสอบที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบทดสอบชุด Digit Symbol ของ WATS

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ในสภาพการทำงานเป็นรายบุคคลและสภาพการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัว กำหนดความคาดหวังไม่แตกต่างกัน

2. ในสภาพการทำงานเป็นรายบุคคลและสภาพการทำงาน
รวมกันเป็นกลุ่ม นักศึกษา ที่มีบุคลิกภาพประเภทแสดงตัว กำหนดความคาดหวังไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัว ในสภาพการทำงาน
เป็นรายบุคคล ทำงานภาคปฏิบัติได้ผลดีกว่าในสภาพการทำงานรวมกันเป็นกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพประเภทแสดงตัว ในสภาพการทำงาน
รวมกันเป็นกลุ่ม ทำงานภาคปฏิบัติได้ผลดีกว่าในสภาพการทำงานเป็นรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

การศึกษาค้นบุคลิกภาพโดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพ ซีพีไอ มีผู้ศึกษาไว้
ครั้งนี้คือ ยุวดี ฤชา (2517) ได้ศึกษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคลิกภาพ และผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรีปีสุดท้ายของมหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพเคลิฟอร์เนีย-
ไฮโคโลจีคัล อินเวนทอรี (ซี พี ไอ) ตัวอย่างประชากรมี จำนวน 172 คน สุ่มตัวอย่างจาก
นักศึกษาระดับปริญญาตรีปีสุดท้าย ในคณะแพทยศาสตร์รามาธิบดี คณะเภสัชศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะ
สาธารณสุขศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ และคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผลปรากฏว่า

1. ลักษณะบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของ
นักศึกษาคณะแพทยศาสตร์รามาธิบดี 3 ด้าน คือ ด้านการสร้างควมประทับใจให้กับผู้อื่น
สัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการทำตามผู้อื่น การควบคุมตนเอง ส่วนบุคลิกภาพด้านความสามารถที่จะ
บรรลุถึงสถานภาพ มีความสัมพันธ์ในทางลบกับผลสัมฤทธิ์

2. ลักษณะบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของ
นักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ คือ บุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบ ส่วนบุคลิกภาพด้านความสามารถ
ที่จะบรรลุถึงสถานภาพ มีความสัมพันธ์ในทางลบกับผลสัมฤทธิ์

3. ลักษณะบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์ในทางบวก กับผลสัมฤทธิ์ของ
นักศึกษาคณะทันตแพทยศาสตร์ คือ บุคลิกภาพด้านการยอมรับตนเอง ส่วนบุคลิกภาพด้านการ
สร้างควมประทับใจให้กับผู้อื่น มีความสัมพันธ์ในทางลบกับผลสัมฤทธิ์

4. ลักษณะบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของ
นักศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์ คือ บุคลิกภาพด้านลักษณะที่พบในคนทั่วไป ส่วนลักษณะบุคลิกภาพ
ที่มีความสัมพันธ์ในทางลบกับผลสัมฤทธิ์ คือ บุคลิกภาพด้านการควบคุมตนเอง และการสร้าง
ควมประทับใจให้กับผู้อื่น

5. ลักษณะบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา คณะเทคนิคการแพทย์ คือ บุคลิกภาพด้านลักษณะที่พบในคนทั่วไป

6. ลักษณะบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ คือ บุคลิกภาพด้านการยอมรับตนเอง และสัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการ เป็นตัวของตัวเอง

7. ลักษณะบุคลิกภาพหมวดที่วัดความรับผิดชอบวิชาการและโครงสร้างค่านิยมทางสังคม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา คณะแพทยศาสตรรามาธิบดี

8. ลักษณะบุคลิกภาพทั้ง 16 ด้าน ร่วมกันทำนายสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษา คณะแพทยศาสตรรามาธิบดีได้คณะ เกี่ยว

สำหรับการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี อี พี ที เอส ใ้มีผู้ศึกษาไว้ คือ รัตนา เทพชลไชย (2518) ได้ศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี 480 คน ซึ่งส่งมาจากนิสิต 10 คณะ ใช้แบบวัดบุคลิกภาพ อีพีทีเอส แล้ววิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและวิธีค้นแนค้น การวิจัยพบว่า นิสิตตัวอย่างหญิงที่ศึกษาในคณะ เกี่ยวกันมีบุคลิกภาพด้านความต้องการบางประเภท ยกเว้นคณะ พยาบาลศาสตร์และการบัญชีซึ่งทั้ง นิสิตตัวอย่างชายและหญิงด้านความต้องการแต่ละประเภทไม่แตกต่างกัน ในทางบุคลิกภาพด้านความต้องการของนิสิตต่างคณะ ก็มีความแตกต่างกัน 8 ประการ คือ การแสดงออกซึ่งตนเอง มีอำนาจเหนือผู้อื่น คบเพื่อนต่างเพศ ส่วนบุคลิกภาพด้านความต้องการ ไม่ตรีสัมพันธ์ ขอความช่วยเหลือเปลี่ยนแปลง อคติ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีบุคลิกภาพความต้องการที่เด่นที่สุด คือช่วยเหลือผู้อื่น ส่วนค่านิยมการแสดงออกนั้นน้อยที่สุด

ค่านิยมของนิสิตนักศึกษา

นอกจากนี้ ได้มีการศึกษาทางด้านการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของนิสิต บุปผา สนิมบรรพ (2518) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 180 คน เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง โดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยน้อยกว่า 1 ปี และนิสิตที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย ระหว่าง 1-2 ปี มีค่านิยมทางความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงไม่แตกต่างกัน แต่ทั้งกลุ่มนี้มีค่านิยมทางความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยมากกว่า 2 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2. ค่านิยมทางความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงของนิสิตชายแตกต่างจากนิสิตหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. นิสิตมหาวิทยาลัยมีค่านิยมทางความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงต่อบุคคลสมมุติเพศชายแตกต่างจากบุคคลสมมุติเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

กันทั่ว ๆ ไป

ลำดับการเกิดก็มีความสำคัญ ทั้งที่ การุณี สุรราช (2521) ได้ศึกษาลำดับการเกิด และบุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 233 คน โดยใช้แบบวัดบุคลิกภาพ อีพีทีเอส (EPPS) พบว่า นิสิตที่เป็นลูกคนโต คนกลาง และคนสุดท้าย มีลักษณะบุคลิกภาพด้านความต้องการยกย่องผู้อื่น ความต้องการไม่ตรีสัมพันธ์ ความต้องการเข้าใจตนเอง และผู้อื่น ความต้องการขอความช่วยเหลือ และความต้องการเปลี่ยนแปลง สูงกว่านิสิตชาย แต่มีความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น และความต้องการคบเพื่อนต่างเพศต่ำกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การสอบคัดเลือกเข้าเรียนมหาวิทยาลัยเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ทั้งที่ พรชูลี อาชาอรุณ (Porchulee Achava - Amrung Gunanukorn 1980 : 99-101) ได้วิจัยเรื่องลักษณะนิสิตนักศึกษาเข้าใหม่มหาวิทยาลัยของรัฐ กับวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย พบว่า

1. จากข้อมูล แสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างระหว่างลักษณะของนิสิตนักศึกษาเข้าใหม่ในมหาวิทยาลัยของรัฐและวิทยาลัยเอกชนทั้งในระดับและประเภทวิชา

2. นิสิตนักศึกษาเข้าใหม่ในวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่จะเป็นชาย และอายุค่อนข้างมาก

3. นิสิตนักศึกษาเข้าใหม่ในมหาวิทยาลัยของรัฐมีลักษณะความเป็นนักวิชาการค่อนข้างสูง 3/4 ของทั้งสองกลุ่มเลือกเรียนทางค่านิยมวิชาชีพชั้นสูง

4. นิสิตนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มเลือกอาชีพตามความสนใจของตนเอง

5. มีตัวแปรที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือ อิทธิพลของบุคคล สาขาวิชาในระดับมัธยมและวิชาที่ชอบ

6. มีตัวแปร 5 ใน 10 จากแผนการศึกษาชาติที่มีความแตกต่างกันมีนัยสำคัญ คือ นิสิตนักศึกษาเข้าใหม่ในมหาวิทยาลัยของรัฐมุ่งที่จะเข้ารับราชการ แต่นักศึกษาเข้าใหม่ในวิทยาลัยเอกชนไม่ใ้มุ่งที่จะเข้ารับราชการ นิสิตนักศึกษาเข้าใหม่มหาวิทยาลัยของรัฐสนใจทางด้านกิจกรรมอาสาสมัคร แต่นักศึกษาเข้าใหม่วิทยาลัยเอกชนสนใจกิจกรรมทางศาสนา

7. ตัวแปรอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ กลุ่มสนใจกีฬา และกิจกรรมทางการเมือง

8. ในค่านิยม นิสิตนักศึกษาเข้าใหม่มหาวิทยาลัยของรัฐไม่สนใจในการหาความรู้และความเข้าใจ แต่นักศึกษาเข้าใหม่วิทยาลัยเอกชนมีความสนใจเป็นพิเศษและนำมาเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงบุคลิกภาพของตน

9. นิสิตนักศึกษาเข้าใหม่มหาวิทยาลัยของรัฐที่พบความสำเร็จในการเรียน รายงานว่าตนเองเป็นนักเรียนมัธยม ทำเกรดเฉลี่ยได้สูง เพราะต้องเรียนหนัก ทำงานหนัก และอาจารย์มีส่วนช่วยมาก แต่นักศึกษาเข้าใหม่วิทยาลัยเอกชนรายงานว่า ตนเองที่เรียนมัธยม เขาได้รับการเตรียมตัวเข้าวิทยาลัยในระดับปานกลาง เขาสนใจเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรมากกว่า

10. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในสถานที่ตั้ง ขนาดของโรงเรียนมัธยม

11. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในค่านิยมพื้นฐานทางครอบครัว สถานที่เกิด ขนาดของครอบครัว การศึกษาของบิดามารดา

12. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ในค่านิยมของบิดามารดาอาชีพ และอุดมคติ

13. นิสิตนักศึกษาเข้าใหม่มหาวิทยาลัยของรัฐ มีอุดมคติในค่านิยมมีน้ำใจสูง ในขณะที่นักศึกษาเข้าใหม่วิทยาลัยเอกชนมีอุดมคติเพื่อให้ได้เกรดสูง ๆ และพึ่งพาเพื่อน ๆ

14. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านการพึ่งพิงความาวคา
การมืออิสระ วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี และค่านิยม

15. การทดสอบความถนัดโดยใช้แบบทดสอบของ Guttman พบว่า
มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

16. พบว่านิสิตศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐโคเคแนมสูงจากการทดสอบ
ความถนัด

นอกจากนี้ ภัทรา หนองพานิช (2527) ใ้วิจัยเรื่อง ลักษณะของนักเรียน
ที่เข้าศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหาร ปีการศึกษา 2526 ผลของการวิจัย พบว่า

1. ภาพรวมค่านิยมทั้ง 5 ค่านิยมของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง 4 เหล่า
สรุปได้ ดังนี้

นักเรียนเหล่าทหารบกมีอายุ 19 ปี และเป็นบุตรทหารตำรวจ
บิดามารคามีความรู้ระดับประถมศึกษา เป็นนักเรียนจบมาจากโปรแกรมวิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่
มาจากจังหวัดในภาคกลาง มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างต่ำ ไม่เคยเป็นผู้นำ
ในกลุ่มเพื่อน แต่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วคิดจะ
ศึกษาต่อ แต่ยังไม่ใ้วางแผนการศึกษาแน่นอน มีความตั้งใจที่จะออกมารับราชการชายแดน และ
ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากที่สุด

นักเรียนเหล่าทหารเรือ มีอายุ 20 ปี และเป็นบุตรทหารและ
ตำรวจ บิดามารคามีความรู้ระดับประถมศึกษา เป็นนักเรียนจากโปรแกรมวิทยาศาสตร์ทั้งหมด
ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดในภาคกลาง มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างสูง เมื่อ
จบการศึกษาแล้วพอใจที่จะรับราชการอยู่ในจังหวัดใหญ่ ๆ มีความตั้งใจที่จะศึกษาต่อแต่ยังไม่ใ้
วางแผนการศึกษาแน่นอน

นักเรียนเหล่าทหารอากาศ มีอายุ 20 ปี มากที่สุด และเป็น
บุตรทหารและพ่อค้าหรือนักธุรกิจ บิดามารคามีความรู้ระดับประถมศึกษา เป็นนักเรียนจบ
โปรแกรมวิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดในภาคกลาง มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
ค่อนข้างต่ำ เมื่อจบการศึกษาแล้ว พอใจที่จะรับราชการในจังหวัดใหญ่ มีความตั้งใจจะทำ
ประโยชน์เพื่อส่วนรวมบ้าง

นักเรียนเหลาค้าวรจ มีอายุ 19 ปี และเป็นบุตรทหาร ค้าวรจ บิดามารดามีความรู้อยู่ระดับประถมศึกษา เป็นนักเรียนจบจากโปรแกรมวิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่มาจาก จังหวัดในภาคกลาง มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง เมื่อจบการศึกษาแล้ว ตั้งใจจะศึกษาต่อด้านการปกครอง และมีความตั้งใจที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมอย่างแนบม แต่ต้องการรับราชการในกรุงเทพมหานคร

2. การเปรียบเทียบลักษณะเฉพาะทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในเรื่องอายุของนักเรียนเตรียมทหาร คือ นักเรียน เหลาทหารบก และเหลาค้าวรจมีอายุ 19 ปี เท่ากัน แต่นักเรียนเหลาทหารเรือและเหลาทหาร อากาศ มีอายุ 20 ปี นักเรียนส่วนใหญ่เลือกศึกษาในเหล่าเดียวกับบิดาของตน นอกจากนี้ นักเรียนเหลาทหารเรือมีบิดาเป็นทั้งทหารบกและทหารเรือ มารดาของนักเรียนเหลาทหารบก เหลาทหารเรือและเหลาค้าวรจเป็นแม่บ้าน นอกจากนี้นักเรียนเหลาทหารอากาศ มีมารดา ประกอบอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัว เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างเหล่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นักเรียนเหลาทหารบกและเหลาค้าวรจชอบวิชาคณิตศาสตร์ ส่วนนักเรียนเหลาทหารอากาศ และเหลาทหารเรือ ชอบวิชาวิทยาศาสตร์ เมื่อเปรียบเทียบ กันในระหว่างเหล่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบกันใน เรื่อง คะแนนเฉลี่ยมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า คะแนนของนักเรียนเหลาทหารบกและเหลา ทหารอากาศ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนเหลาทหารเรือและเหลาค้าวรจ โดยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้านแผนการศึกษาในอนาคต นักเรียนเหลาค้าวรจเหล่าเดียวกับ ที่มีแผนการศึกษาแน่นอน ต่างจากนักเรียนอีก 3 เหล่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นักเรียน เหลาทหารเรือ และเหลาทหารอากาศต้องการรับราชการในจังหวัดใหญ่ ส่วนนักเรียนเหล่า ทหารบกต้องการรับราชการที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร

3. ในการเปรียบเทียบนักเรียนเตรียมทหารทั้ง 4 เหล่า พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในเรื่องคะแนนสอบเข้าภาควิชาการ คือ นักเรียนเหลาทหารเรือ มีคะแนนสูงกว่านักเรียนเหลาค้าวรจ เหลาทหารบก และเหลาทหาร อากาศ

ลักษณะของนิสิตนักศึกษา จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด พอจะสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาต่างชั้นปี จะมีลักษณะแตกต่างกัน นิสิตนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชา ต่างกัน จะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน นิสิตนักศึกษาที่มีคุณสมบัติแตกต่างกัน จะเปลี่ยนทัศนคติ ต่างกันและบุคคลที่ทำให้ นิสิตนักศึกษาเปลี่ยนแปลงได้ คือ อาจารย์ รุ่นพี่ เพื่อน และตนเอง สำหรับปัจจัยที่ทำให้ นิสิตนักศึกษาสนใจการ เรียนมากที่สุด คือ ผู้สอนจะต้องเตรียมการสอน เป็นอย่างดี และมีความเป็นกันเอง นิสิตนักศึกษาจะ เลือกอาชีพตามความสนใจของตนเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ลักษณะนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะ ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ซึ่งได้รับการศึกษาในมหาวิทยาลัยมาเป็นเวลาอย่างน้อย 2-3 ปี และได้รับการหล่อหลอมกล่อมเกลาจากสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมานานพอสมควรแล้ว จากการศึกษาครั้งนี้ จะทำให้มองเห็นภาพรวมของลักษณะนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้ง 4 สาขาวิชา ในด้านต่าง ๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านการจัดระบบบริหาร การวางแผน การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรม เป็นต้น

